

DF Revy

04: E-MOVE project **07:** Læringsstile – hvorfor er det interessant for andre end skolebørn?
10: Mens vi venter på integrated search og databrønd **12:** Biblioteket som forskningsfacilitator
14: WAYF – Where are you from **16:** Videnskabelig kommunikation **19:** Nyt videncenter tager pulsen på trends indenfor videnskabelig kommunikation **22:** Videospots til markedsføring af bibliotekerne på internettet

DANMARKS FORSKNINGSBIBLIOTEKSFORENING – DF Revy 32. årgang nr. 2, marts 2009

Redaktion

Naja Porsild (ansvarshavende)
ASB Bibliotek
Handelshøjskolen, Aarhus Universitet
Tlf. 89 48 65 23
nap@asb.dk

Redaktionsudvalg

Bente Lope
Aalborg Universitetsbibliotek
bl@aub.aau.dk

Mai Aggerbeck
Via University College. Holstebro
MAI@viauc.dk

Gitte Behrens
Statsbiblioteket
gb@statsbiblioteket.dk

Simone Schipp von Branitz Nielsen
Psykologisk Bibliotek. KU
simone.nielsen@psy.ku.dk

DF sekretariatet

Hanne Dahl
Statsbiblioteket, Tangen 2
8200 Århus N
Tlf. 89 46 22 07
df@statsbiblioteket.dk

Abonnement 2008

Årsabonnement for ikke medlemmer 400 DKK,
plus porto.

Møddelelser om adresseændring og andet, der
vedrører ekspedition af DF Revy, bedes rettet til
DF sekretariatet

DF Revy	Deadline	Udkommer
Nr. 3	04. mar.	uge 17
Nr. 4	23. apr.	uge 23
Nr. 5	03. juni	uge 32

Manuskripter sendes til redaktionens e-mail.

Annoncepriser 2008

1/1 side: 3800 DKK
1/2 side: 2100 DKK
2-sidet indstik, 4 farver: 3800 DKK

Priserne er excl. moms.
Gentagelsesrabat 15%. Ved indrykning i en hel
årgang gives 25% rabat.

Grafisk design og fotos

Hreinn Gudlaugsson
ASB Bibliotek
Handelshøjskolen, Aarhus Universitet
hrg@asb.dk

Tryk

Elbo Grafisk A/S
Oplag: 1100
ISSN 0106-0503
ISSN (online) 1901-1903

DF Revy kan downloades fra bladets hjemmeside
www.dfreyv.dk

04: E-MOVE project

Af Anna Zuniga Ruiz, Gill Needham, Sirje Virkus og
Karen Harbo

07: Læringsstile – hvorfor er det interessant for andre end skolebørn?

Af Ole Lauridsen

10: Mens vi venter på integrated search og databrønd

Af Eli Greve

12: Biblioteket som forskningsfacilitator

Af Christian Lauersen

14: WAYF – Where are you from

Af David Simonsen, Jacob-Steen Madsen og
Søren Ærendahl

16: Videnskabelig kommunikation

Af Bertil F. Dorch

19: Nyt videncenter tager pulsen på trends indenfor videnskabelig kommunikation

Af Simone Schipp von Branitz Nielsen og Jesper Mørch

22: Videospots til markedsføring af bibliotekerne på internettet

Af Søren Madsen, Thomas E. Vibjerg Hansen,
Katja Guldbæk og Johnni Brobak Nielsen

Fra Redaktionen

Nationalt og internationalt samarbejde mellem biblioteker om optimal service for brugerne er en velkendt aktivitet i biblioteksverdenen. Artiklen om E-move projektet – beskriver et meget vellykket samarbejde mellem europæiske forskningsbiblioteker og universiteter om fjernundervisning og e-læring. Hovedformålet med projektet er at undersøge nye indlærings- og mobilitets-systemer for studerende, på campus så vel som off-campus, samt at udvikle en brugbar model for implementering af virtuel mobilitet.

Nogle mennesker er auditive og lærer bedst ved at lytte; andre er visuelt anlagt og lærer bedst ved at se billeder, men for mange er det afgørende at sætte støttesanserne ind via øjne og ører. At vi ”topper” og ”bunder” med forskellig rytme i løbet af dagen og indretter os vidt forskelligt, når vi skal koncentrere os kender de fleste til, men der er meget mere at tage fat på indenfor læringsstilsområdet, f.eks. Web 2.0, som byder på flere nye læringsstile gennem sansekanalerne ved inddragelse af informationsteknologien.

Temaet for Danmarks Forskningsbiblioteksforenings vinterinternatmøde var ’Biblioteket som forskningsfacilitator’ og konferencen gav nogle fornuftige bud på de mange forskellige former for forsknings-, videns- og udviklingsprocesser, der findes i dagens universiteter og uddannelsesinstitutioner samt hvilke krav og forventninger, vores institutioner og brugere har som følge af dette. Læs mere om de forskellige bud i artiklen fra Vinterinternatet i dette nummer.

”Where are you from” er en rollebaseret adgangskontrol til netjenester, der kræver brugeridentifikation. I løbet af 2009 vil flere store forlag som Elsevier (Science Direct), MetaPress og andre blive tilsluttet WAYF. DEFF støtter arbejdet med omlægningen af bibliotekssystemerne, så artikler fremover kan tilgås uden registrering af IP-adresser og de deraf følgende problemer – en løsning med fremtid i.

Den videnskabelige kommunikation er under forandring og forskningsbibliotekerne har længe anset opbygningen af forskningsdatabaser, IR og Open Access-arkiver som en naturlig forlængelse af deres vigtigste kerneområder, at indsamle og tilgængeliggøre informationer og kilder for forskningen. Artiklen skitserer et par meget aktuelle undersøgelser af alternative former for videnskabelig kommunikation, om nytteværdi for alternative publiceringsformer gennem undersøgelser af både økonomiske omkostninger og videnskabelige fordele (cost/benefit). Udfordringerne for digital kommunikation er mangfoldige og forskningsbibliotekerne kan fortsat facilitere videnskabelig kommunikation – både den nuværende og morgendagens forskere, Google-generationen og deres medievaner og kompetencer.

E-MOVE project – a case of successful cooperation of European academic libraries of distance teaching universities

By Anna Zuniga Ruiz, Gill Needham, Sirje Virkus og Karen Harbo

The Library and Learning Support Working Group (LLSWG) is a European network of library and information professionals and educators within the European Association of Distance Teaching Universities (EADTU). EADTU is the representative organization of both the European open and distance learning universities and of the national consortia of higher education institutions active in the field of distance education and e-learning.

Anna Zuniga Ruiz
UOC. Universitat Oberta de Catalunya
azuniga@uoc.edu

Gill Needham
Open University UK
G.Needham@open.ac.uk

Sirje Virkus
University of Tallinn
sirvir@tlu.ee

Karen Harbo
ASB library, Aarhus University
har@asb.dk

An academic network of European libraries

LLSWG is one of several academic networks of the EADTU. In addition to LLSWG the following academic networks are in existence: E-learning and Teaching Academic Network (ELTAN), Educational Research & Technology (ER&T), Humanities, Health & Social Care, Science & Technology (S&T), Languages, European Law, and Business Administration.

The academic networks of EADTU are supposed to inspire and generate new ideas regarding distance education which as of today also comprises the concept of the virtual learning environment and learning management platforms. At each year's annual conference of the EADTU the library and learning support academic network contributes to the content of the conference by presenting issues of current library development within an academic learning environment.

This library and learning support academic network is not only an inspiration to the distance teaching universities of EADTU, but also a focus for knowledge sharing among the European academic library community with a major emphasis on library and information research and development as a main driver for modern library institutions. We are strongly convinced that academic libraries are meaningful and valuable partners of universities in the case of teaching and research.

In June 2008 the LLSWG celebrated its 10th anniversary. A mission statement and objectives of the LLSWG were agreed at the inaugural meeting in London on 12 June 1998.

The Group committed to the development of library and learning support services as an essential element in innovative and cost-effective approaches to learning. The Group decided to provide a forum and a focus for those responsible for library and learning support services within EADTU member institutions. It aimed to address strategic issues as well as seek to identify, disseminate and encourage good practice in supporting both on campus and distance learners. By these means the Group aimed to promote equal access to library and learning support for citizens throughout Europe.

During EADTU conferences best practices and experiences were shared and research results presented. The mutual site visits gave the members of the group a very useful opportunity to see how library and learner support operates in practice.

E-MOVE project: a case of cooperation of EADTU LLSWG members

Cooperation between libraries at national and international level to provide better services to its users is a common activity; what is not so common is to have libraries taking part in inter-

national research projects which do not focus exclusively on library issues.

In 2005 the European Association of Distance Teaching Universities (EADTU) presented to the European Commission a project proposal about Virtual Mobility called E-MOVE. The project included, among others, a work package concerning Library and Learning Support in the context of virtual mobility. This work package was developed by the LLSWG of EADTU.

The mix of library professionals and academics in the field of library and information science has been a very enriching factor both during the submission/writing of the work package and the development of the project itself. The E-MOVE project proposal was successful and the project started in January 2006 and ended in November 2007. The results of the project were presented at the EADTU Annual conference in Lisbon in November 2007

www.eadtu.nl/conference-2007/files/EADTU%20conference%202007%20proceedings.pdf

The members who took part in the work package (WP) on Library and Information Support were:

The Danish Association of Open Universities (DAOU), FernUniversität in Hagen, The Open University (UK), Universitat Oberta de Catalunya, Parma University (representing NETTUNO).

Cooperation between libraries at national and international level to provide better services to its users is a common activity; what is not so common is to have libraries taking part in international research projects which do not focus exclusively on library issues.

The partners of the project

The Danish Association of Open Universities (DAOU), www.au.dk/index.jsp
Estonian Information Technology Foundation (EITSA), www.eitsa.ee
European Association of Distance Teaching Universities (EADTU), www.eadtu.nl
FernUni in Hagen (D) www.fernuni.de
Johannes Kepler Universitaet (AUT), www.jku.at
National Council for Distance Education (APERTUS), www.apertus.hu
Network per l'Universita Ovunque (NETTUNO), www.uninettunouniversity.net
Open Learning Foundation (OLF), www.olf.ac.uk
Open Universiteit Nederland (OUNL), www.ou.nl
The Open University (OUUK), www.open.ac.uk
Polish Virtual University (PL), www.puw.pl/english
Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED), www.uned.es
Universitat Oberta de Catalunya (UOC), www.uoc.edu
Coordinated by European Association of Distance Teaching Universities (EADTU), www.eadtu.nl

The WP was coordinated by the Tallinn University (representing Estonian Information Technology Foundation and Estonian e-University).

The main objectives of the E-MOVE project were to explore on new learning and mobility schemes for non-mobile students, on campus as well as off campus and to develop an operational model for the implementation of virtual mobility schemes. As a result of the project there was a web based Guide and handbook on Virtual Mobility, and a European Portal for information on support services. The LLSWG had significant contributions to both outcomes.

Role of Library and Information Support in a context of virtual mobility

Each of these three models pose a different challenge to the university libraries involved. Besides a context of virtual mobility, academic libraries already play an important role supporting the research, teaching, administration and learning at universities. Academic libraries keeping up with modern technology are already a part of the virtual learning space of universities and offer online library service and support as well as access to considerable amounts of online information resources.

In the scenario of virtual mobility, the academic libraries of the universities being involved in the actual virtual mobility exchange complement

Concept of Virtual Mobility

Virtual Mobility is defined as an activity based on a co-operation of at least two Higher Education institutions. Virtual Mobility takes place when two or more institutions agree to offer their students the opportunity to acquire a number of ECTS-points at one of the foreign partner universities or through a joint activity of the partners. The ECTS-points of this international experience will then be counted to the student's degree at his/her home university.

each other. It is important, to the students and to the libraries involved that the library institutions exchange knowledge on this issue.

In the Virtual Stay Abroad (VSA) students are enrolled at their host university and therefore have to use the library of that particular university¹. If the VSA-course is not offered in the national language, it is important to check if the library web site is monolingual or if it exists also in the language the VSA is offered. Concerning the electronic resources, it is important to check if they are available from outside the campus network, for example from the student's home Internet connection, if there are any restrictions on the licenses for this type of students, if there is any need for login and a password for authentication. It is also helpful to explore any possible alternatives to on campus services like for example loans and the information desk. Developing a guide explaining how information resources are organized, what library services exist, as well as rules and practical information and sending it to the participating students will let them know what to expect from the Library Services. From a management point of view, informing the library staff about the VSA and the courses offered in it, or providing a support librarian for those students, will help to offer a better service.

In the Virtual Seminar (VS) no external access to library resources and materials from partner institutions is needed². Each student uses his host university library. For this reason it is important to check whether the resources and bibliography mentioned in the study materials form part of the collection of the university library. In this sense, informing students enrolled in the Virtual Seminar about library services and information resources available at each university can be of help. This information could consist of a link to the different

Models of Virtual Mobility in the e-move project

The e-move project defined 3 models of virtual mobility*. The Virtual Stay Abroad, the Virtual Seminar and the Virtual Campus.

The core objective of the Virtual Stay Abroad (VSA) is to offer non-mobile students an international study experience similar to the Erasmus-stay abroad. The focus is on the international exchange of distance teaching course modules in the framework of a study-programme. Students can study one (or several) modules at a different European university, which is then counted towards their degree at home.

The Virtual Seminar (VS) is a joint course that promotes an international, multidisciplinary dialogue between students on authentic and current issues, using modern ICT and the Internet to overcome the constraints of place and time. The students participate in heterogeneous groups, in terms of nationality, discipline, institution and gender.

In the Virtual Campus (VC) students from the partnering institutions are invited to round off a specific course in their curriculum with a virtual international experience. They complete one or several assignments in a virtual workspace, through collaborating in an international community of students. This model can be informally described as 'Virtual Mobility-light', meaning that it meets relatively few institutional barriers because almost no institutional agreement is required. Generally, the international experience will consist of 10% of the total ECTS-points of the original course.

* Guide to Virtual Mobility. Eadtu 2007, p. 6

¹ http://145.20.178.4/TeachersInstitutionsHome/TheGuidetoVirtualMobility/TheVirtualStayAbroad/tabid/118/Default.aspx#_Toc183635567

² http://145.20.178.4/TeachersInstitutionsHome/TheGuidetoVirtualMobility/TheVirtualSeminar/tabid/119/Default.aspx#_Toc183635584

home university's library web site or a more complete explanation posted on the e-learning platform notice board of the Virtual Seminar.

In the Virtual Campus (VC) the students depend on the literature resources available at the library of their home university and sources they can access via the web³. Still, as in the previous model, it is important to check whether the information resources mentioned on the assignments are available at the library. Also, including library information at the information board of the e-learning platform can be useful for students.

Detailed information about the library role in each virtual mobility model can be found in the Virtual Mobility Guide.

During the project it was very enriching to discuss with each library taking part in the WP how should the library provide support to the different virtual mobility schemes; it was both an exercise of imagination as well as a revision of all the procedures already established when "not standard" students use the library services.

Library for Virtual Mobility

As mentioned earlier in this article a web based Guide and Handbook on Virtual Mobility, and a European Portal for Library and Information Support together formed one of the results of the project. In order to construct a library for virtual mobility each member of the work package collected and evaluated a number of free accessible e-resources that could support and be of inspiration to the virtual student when studying as well as to the faculty in designing virtual mobility. These resources originated from countries or regions of Europe. In several cases the e-resources chosen, of which there were also a number of web based tutorials, had been created within national organizations or on the basis of externally funded projects and in a cooperation between libraries and educational settings, e.g. DEFF (Denmark's Electronic Research Library) or JISC (Joint Information Systems Committee). Other cases reflected results of library and information research or practice. In this way they also represented a kind of state of the art on this matter in countries and regions of Europe.

The e-resources were annotated and categorized. The broader categories of the library for virtual mobility were represented in a way in which libraries can support the individual student and/or an academic course that is set up within the framework of virtual mobility. Each category was subdivided into subject categories and most of the resources were supplied with keywords. The negotiation between the partner institutions on this categorization was an interesting example of organizational inter cultural co-operation. Even if the points of views did not represent radically different attitudes concerning libraries' role in an

³http://145.20.178.4/TeachersInstitutionsHome/TheGuidetoVirtualMobility/TheVirtualCampus/tabid/120/Default.aspx#_Toc183635601

Categories

TEACHER

Case studies: Here you can find case studies which describe innovative educational practice, virtual learning, e-learning and collaborative learning within different professional subject settings

STUDENT AND TEACHER

How can I become information literate?

Students who are information literate know how to make the best use of information from libraries and the web to support their studies. They know how to search for and find relevant information, assess its quality and then present it clearly in their work

academic setting they never the less reflected the different library thinking and culture in Europe. The discussions were very beneficial and eye opening – and not least finally resulted in a range of categories of the library for virtual mobility. The categories on one side reflected the supportive role of the academic library on the other side the needs of the student/teacher. Some additional categories were primarily addressed at teachers.

The selection of resources was an attempt to collect a variety of free accessible electronic resources that could support the virtual students as well as the faculty designing virtual mobility. At the same time, as it is reflected in the guide, this selection of resources was a complement to the electronic resources subscribed by the academic libraries involved in a virtual mobility scheme.

Conclusions

The conclusions we present refer, first, to the role of library and information support in the learning process, and secondly, to the importance of taking part in international projects.

The role of library and information support in virtual mobility context, besides the models developed in the context of the e-move project, is a key issue in the development of the different virtual exchange courses. This is not only due to the technological challenges the libraries are facing to integrate their contents in the e-learning platforms and classrooms, but also because of the need for considerably stronger links between European university libraries and the development of information literacy programmes. The library for virtual mobility presented in the e-move project is supplementary to the academic libraries of the universities involved in the project and it only intends to be an inspiration for the students, teachers and administrators of the Virtual stay abroad, the Virtual seminar and the Virtual campus.

As it is written in the Guide for Virtual Mobility, the key for success of academic libraries lies not on the virtual mobility context chosen, but on the constant contact and communication with

academia as well as with the management staff. Only working together with academic colleagues can the academic libraries provide the needed resources and services to the students and professors in a context of life long learning and the European Space for Higher Education.

Taking part in international projects is a very enriching activity for libraries. In the case of the European project presented, besides the project itself, all the university libraries and professionals who took part in the project had the opportunity to learn how to work in the context of an international project where members were operating in the margins of their time and lived in different countries. The work took place in different forms, meetings, document exchange by e-mail, chats and audio-conferences. Meetings had an important role to get to know each other, fix objectives and deadlines, and helped to create a bond between members. At the same time, in this project we have seen that it is possible, and very productive, to work on an international project without the need of many regular meetings.

Being an academic library, a key issue to present successful European projects is to work in cooperation with other libraries. Being members of a broader association facilitates the establishment of links between similar libraries. In the cases of EADTU the LLSWG congregates distance teaching universities libraries. Although not all universities share the same distance teaching model, the fact of being members of the LLSWG and having worked together in other European projects makes it easier to work on new proposals.

If you are interested in knowing more about LLSWG from EADTU we suggest you to consult the newly launched blog ELLSI European Librarians and Learning support Sharing Ideas <http://ellsi.wordpress.com/>

At this moment the participants of LLSWG are:

Universitat Oberta de Catalunya, Anna Zuniga Ruiz;
Open University UK, Gill Needham;
University of Tallinn, Sirje Virkus;
Kaunas University of Technology, Antanas Štreimikis;
ASB library, Aarhus University, Karen Harbo (chair);
George Ubachs (george.ubachs@eadtu.nl) is the contact person at the EADTU.

LINKS

e-move project www.eadtu.nl/virtualmobility

e-move guide to virtual mobility http://145.20.178.4/Portals/0/documents/The_Guide_to_Virtual_Mobility.pdf

European Association of Distance Teaching Universities EADTU www.eadtu.nl/default.asp

LLSWG www.eadtu.nl/default.asp?hId=6&mmId=26

Læringsstile – hvorfor er det interessant for andre end skolebørn?

Af Ole Lauridsen

Der er i disse år et enormt fokus på læringsstile i Danmark. Ikke mindst TV2's udsendelsesrækker "Plan B" (2007) og "Skolen" (2008) har åbnet manges øjne for at vi alle lærer forskelligt, men at læringsstile rækker langt ud over grundskolen og spiller en rolle også i voksenlivet både det professionelle og det private, overrasker mange.

Ole Lauridsen
Lektor, mag.art.
Handelshøjskolen, Aarhus Universitet
ol@asb.dk

Men da læring, når man går helt ind til benet, er omsætning af information til viden, er det klart, at vi mennesker konstant befinder os i en læreproces. Hertil kommer at ingen kan lære nogen noget, men kun igangsætte og støtte en læringsproces hos andre, og derfor vil alle til enhver tid kunne have stor gavn af at vide, hvilke måder, vi lærer bedst på og af at bruge disse måder. Dette er afsættet for arbejdet i Learning Styles Lab ved Handelshøjskolen, Aarhus Universitet: i forskning og praksis at nyttiggøre læringsstile i uddannelse, ledelse, teambuilding og teamarbejde (www.asb.dk/lslab).

Begrebet "læringsstile" er mangfoldigt. Der findes alt i alt 10-11 grundlæggende læringsstils-teorier, og de har affødt godt og vel 100 læringsstilsmodeller. For mange danskere er læringsstile – bevidst eller ubevidst – imidlertid synonymt med Rita Dunn's og Ken Dunn's teori og model, dette naturligvis dels på grund af medieekspone- ringen, dels fordi den Dunn'ske tilgang er jordnær, håndterlig, nem at omsætte til praksis og internationalt gennemforsket, hvad angår effekt. Gennem de senere år har også hjerneforskere taget modellen op og opstillet overbevisende hy- poteser om dens samspil med hjernens naturlige læringsprocesser (Given 2001; Thies, Dunn, og Honigsfeld 2001); denne forskning falder umid- delbart i tråd med det store fokus, tiden har på kognition og hjerneprocesser og er ligeledes med til at skabe opmærksomhed om modellen.

Ifølge Dunn og Dunn er læringsstile de veje, vi går, når vi skal koncentrere os om ny og svær

information, tage denne ind via vores sanser, lagre den og sidenhen bruge den. I et konstruk- tivistisk perspektiv (som er det, arbejdet ved Learning Styles Lab bygger på) er denne defini- tion for snæver, for den mangler videnbegrebet. Definitionen må derfor ændres til: De veje vi går, når vi skal koncentrere os om ny og svær information, tage denne information ind via vores sanser, bearbejde den til viden, lagre denne viden og sidenhen bruge den (Kastberg et al. 2006; Lauridsen 2007).

Der er i modellen 28 variable – også kaldet elementer – der kan spille en rolle for den enkel- tes læring. Det vil her føre for vidt at gennemgå disse variable i alle detaljer, og der vil derfor blive givet en generel indføring fulgt af en gen- nemgang af nogle af variablerne; mere detalje- rede redegørelser findes i Dunn og Griggs 2007 og Lauridsen 2007.

Som det ses, falder de 28 variable i 6 katego- rier: (i) perceptuelle elementer, (ii) psykologiske elementer, (iii) fysiologiske elementer, (iv) mil- jømessige elementer, (v) emotionelle elementer og (vi) sociale elementer – dvs. elementer der har at gøre med (a) sanserne, (b) informationsbear- bejdning og reaktionsmønstre, (c) kroppen, (d) læringsomgivelserne, (e) følelser og (f) sociale sammenhænge.

Ethvert menneske har mellem 6 og 14 styrker i sin profil, og han/hun skal arbejde bevidst med strategier, der kan føre til, at disse styrker udnyt- tes bedst muligt. Man skal eksplicit ikke arbejde med læringsmæssigt svage sider; dette fører i

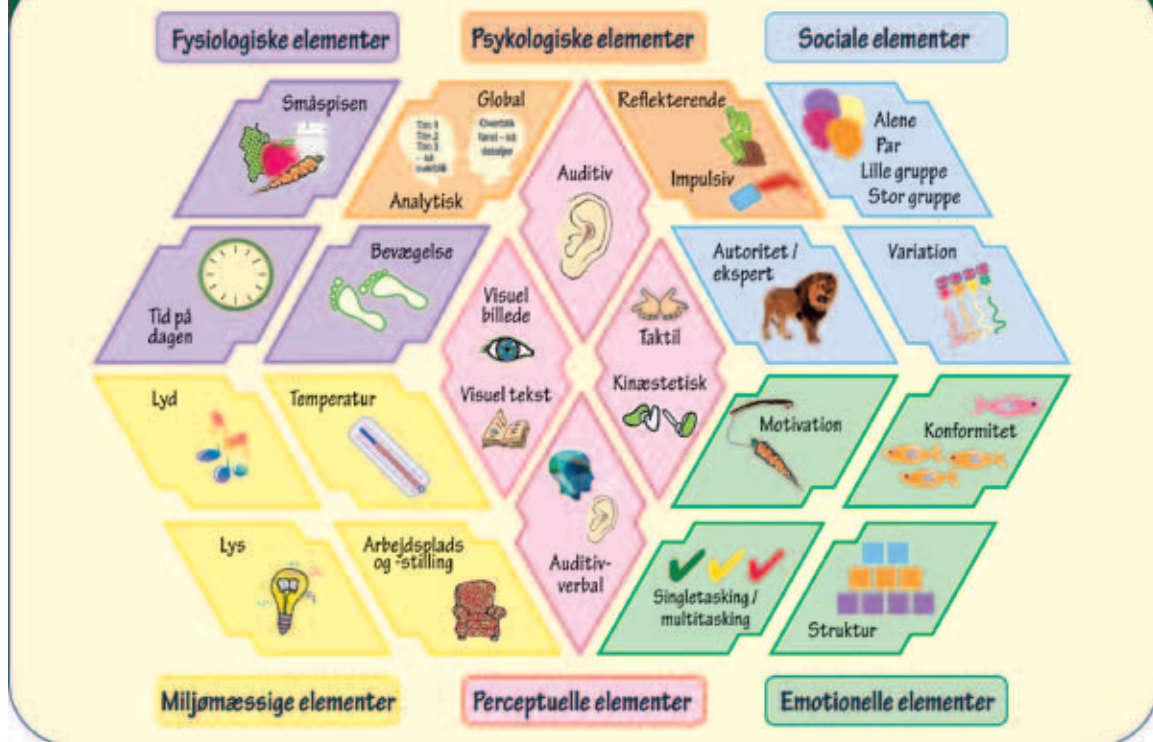
modsatning til hvad mange mener, ikke til en udvidelse af læringspotentialet, men til dårlig læ- ring og frustration. Den eneste hensigtsmæssige måde at lære på er alt i alt den enkeltes person- lige måde at lære på, og det betyder naturligvis, at ansvaret for udnyttelsen af læringsstilsstyr- kerne i høj grad ligger hos den enkelte, for ingen underviser, formidler, leder, tovholder osv. kan tilgodese alle andres enkeltbehov.

Der er imidlertid nogle områder, hvor de fleste (< 70 %) har styrker, og her kan man så sætte ind i omgangen med andre. Det drejer sig om (a) de perceptuelle elementer, (b) informationsbearbejd- ningen, (c) tid på dagen, (d) lys og (e) indretning og arbejdsplads og -stilling. Lad os se på nogle af disse.

Perceptuelle elementer

Nogle mennesker er auditive, det vil sige, at de lærer bedst ved at lytte og kun ved at lytte. Andre er visuelt anlagt og lærer bedst ved at se billeder af enhver art eller ved at se tekst, altså ved at læse. For mange er det afgørende at sætte støttesanser ind under informationsoptaget via øre eller øje. Nogle er taktile og skal have gang i finmotorikken (tager noter, tegner, strikker, sidder lidt uroligt i sædet osv.), andre er kinæstetiske og bruger hele kroppen eller personen (i fx casearbejde og lign.); kroppen kan selvfølgelig lære selv, det kender alle fra fx pinkoder, som man ikke kan huske, før man placerer hånden på tastaturet, men i modellen agerer kroppen altså støtte for "hovedsanserne". Det samme gælder

Definitionen må derfor ændres til: De veje vi går, når vi skal koncentrere os om ny og svær information, tage denne information ind via vores sanser, bearbejde den til viden, lagre denne viden og sidenhen bruge den.

Building Excellence (BE) Copyright ©1996–2008 Rundle & Dunn • Graphic Design ©1996–2008 Rundle
Translation by Ole Lauridsen — LsLab, Aarhus School of Business, University of Aarhus — Denmark

det auditivt-verbale, der indebærer, at man taler med andre (eller sig selv) i læreprocessen – her inddrages både krop og hørelse.

Ikke så mange (>30 % og færrest mænd) er auditive; langt, langt flere er visuelle. Alene det har store konsekvenser for vores daglige kommunikation. Måden, vi giver information og beskeder på, skal i høj grad gennemtænkes. Det er langt fra sikkert, at en mundtlig besked går ind, tværtimod, eller at en e-mail bliver forstået. Der skal måske arbejdes med grafiske fremstillinger (tabeller, flowcharts etc.), med illustrationer, med hjemmesider, med videosekvenser osv.; og vi skal i langt højere grad bruge billedsprog, der sætter visualiseringer i gang hos vores samtalepartnere. I første omgang nok en ekstra arbejdsbelastning, men på længere sigt en gevinst for kommunikationen.

Man må samtidig acceptere, at der er folk, der småtegner, sidder lidt uroligt, skifter stilling, går rundt. De koncentrerer sig rent faktisk ved denne adfærd – det kan i det mindste langt fra udelukkes, stik mod hvad traditionel pædagogik ellers har prædikeret i århundreder.

Man må give plads for folk, der er meget spørgelystne, også dem om hvem man ved, at de udmærket kender svaret. De har brug for at italesætte informationsoptager, og spørgsmålene er en måde at gøre det på. Naturligvis må de ikke tage al opmærksomhed, og underviseren, formidleren, lederen, tovholderen må derfor sørge for at fordele sol og vind lige. Men kender man hinandens læringsstilsprofiler og kender man til læringsstile, kan man diskutere den slags problemer på et neutralt grundlag uden at diskussionen udarter i ”du-er-også-altid-så”-formen og dermed tager en mindre behagelig, personlig drejning.

Informationsbearbejdningen

Nogle mennesker er analytiske og ønsker information leveret skridt for skridt i en logisk følge frem mod det samlede koncept. Andre er globale og foretrækker at blive præsenteret for større informationshelheder; kun på den måde kan de forstå detaljerne og dermed til sidst helheden. Endelig er der en gruppe, de integrerede, der kan gå både analytisk og globalt til værks.

Vores kultur er i høj grad baseret på den analytiske informationsbearbejdning; den regnes for den bedste og den rigtigste, men reelt rammer den langt fra alle. I et internationalt perspektiv og på tværs af sociale skel er de fleste mennesker reelt globale og lærer decideret dårligt ved den analytiske fremgangsmåde.

Den eneste hensigtsmæssige måde at lære på er alt i alt den enkeltes personlige måde at lære på, og det betyder naturligvis, at ansvaret for udnyttelsen af læringsstilsstyrkerne i høj grad ligger hos den enkelte, for ingen underviser, formidler, leder, tovholder osv. kan tilgodese alle andres enkeltbehov.

Man må samtidig acceptere, at der er folk, der småtegner, sidder lidt uroligt, skifter stilling, går rundt. De koncentrerer sig rent faktisk ved denne adfærd – det kan i det mindste langt fra udelukkes, stik mod hvad traditionel pædagogik ellers har prædikeret i århundreder.

Vi må derfor indstille os på ikke altid at gå frem skridt for skridt, være parate til også at fremstille tingene i større helheder, før vi går til detaljen. Bemærk i øvrigt, at man som global uden videre kan fremstille noget analytisk og vice versa; det, der er i spil, er, hvad der foregår i den enkeltes hjerne under informationsbearbejdningen. Nu vil man aldrig stå over for en gruppe udelukkende af analytiske eller globale personer, og man må derfor sørge for at skifte mellem det korte, kontante og præcist fremadskridende af hensyn til de analytiske og de bredere fremstillinger af hensyn til de globale. Samtidig må man være opmærksom på, at ens grundlæggende styrke som enten analytisk eller global ikke smitter så meget af på ens arbejdsgange, at man udelukker andre fra sit miljø. Stærkt globale går ned i et stærkt analytisk miljø og omvendt, og netop det forhold forklarer mange samarbejds-vanskeligheder.

Endelig må vi acceptere, at vi topper og bundner med forskellig rytme hen over dagen og prøve i videst muligt omfang at indrette os efter det, og vi må også indse, at nogle skal have en meget traditionel arbejdsplads med skrivebord og –stol, mens andre fungerer bedre i mere afslappede omgivelser. Tænk også på dette, når der holdes møder og lign. – en sofagrube er ofte en meget bedre løsning end et klinisk møderum.

Der er naturligvis meget, meget mere at tage fat på inden for læringsstilsområdet. Et helt særligt studie fortjener de mange nye Web 2.0-applikationer, der ud over at spille sammen med især den unge generations dagligdag også tilgodeser en mængde læringsstilsstyrker: sansekanalerne, informationsbearbejdningen, det sociale for blot

at nævne det mest i øjnefaldende. Tænker man læringsstile ind i brugen af Web 2.0 – som man bør gøre det generelt ved inddragelse af informationsteknologien – kan applikationerne få en helt anden gennemslagskraft. Simple spørgsmål som ”Foretrækker du information i lyd”, ”Foretrækker du information i tekst”, ”Vil du gerne have overblik før detaljer” osv. osv. kan guide enhver informationsbruger til netop den formidlingsform, der passer bedst til hans/hendes læringsstil.

Denne artikel har forhåbentlig givet grundlag og interesse for videre beskæftigelse med læringsstile. Man bør som det allerførste få fastlagt sin profil på www.learningstyles.net > assessments > BE (profileringen for voksne) og forsøge at få det hele ind under huden, ikke på en gang, men i det tempo man magter det. Sammen med profilen får man en række strategier, og endnu flere findes i Lauridsen 2007. Efterhånden som man ser, hvordan man selv drager nytte af læringsstilene, bliver det ganske ligetil og selvfølgelig at anvende dem i samspillet med andre. Man får en større tolerance og respekt for andre, man erkender, at det man ofte har tolket som personlige problemer i undervisning, samarbejde og lign., ofte blot udspringer af forskellige måder at lære på; endelig lærer man at udnytte forskellighederne i teamarbejde, ligesom man får blik for at for store overensstemmelser ofte fører til at samarbejdet mister dynamik.

Læringsstile er ingen religion og er heller ikke svaret på alt, men det er et stærkt værktøj for den enkelte og for den organisation, den enkelte indgår i, for informationsformidling og for kommunikation generelt.

Udvalgt litteratur

Dunn, Rita og Shirley A. Griggs. 2007. *Synthesis of the Dunn and Dunn Learning-Style Model Research. Who, What, When, Where, and So What?* 3rd ed. New York: St. John's University.

Given, Barbara K. 2001. *The brain's natural learning systems*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Kastberg, Peter (et al.). 2007. *Personligt Knowledge Management*. København: Samfundslitteratur.

Lauridsen, Ole. 2007. *Fokus på læring – om læringsstile i dagligdagen, professionelt og privat*. København: Akademisk Forlag.

Thies Armin, P., Dunn, Rita, and Honigsfeld, Andrea. 2001. *Synthesis of the Dunn and Dunn learning-style model research : analysis*. New York: St John's University, Center for the Study of Learning and Teaching Styles.

På www.asb.dk/lslab kan der downloades forskelligt læringsstilsrelateret materiale, bl.a.

Lauridsen, Ole. 2006. *Læringsstile og PowerPoint – en ny spændende indgangsvinkel*. København: Microsoft.

Lauridsen, Ole. 2007. *Læringsstile og OneNote – en perfekt kobling*. København: Microsoft.

Ole Lauridsen

Certified learning styles trainer

Leder af LS Lab (Handelshøjskolens Learning Styles Lab)

Uddannelsesleder – adjunkt pædagogikum

Vores kultur er i høj grad baseret på den analytiske informationsbearbejdning; den regnes for den bedste og den rigtigste, men reelt rammer den langt fra alle. I et internationalt perspektiv og på tværs af sociale skel er de fleste mennesker reelt globale og lærer decideret dårligt ved den analytiske fremgangsmåde.

Mens vi venter på integrated search og databrønd

Af Eli Greve

Det må være ideelt at samle flest mulige kilder i færrest mulige tjenester. Det må også være ideelt at lægge nyt ind i tjenester, brugerne kender og benytter sig af. For at opnå begge fordele, kan det være nødvendigt at indføre nye arbejdsgange. Og når det betyder bøv! for nogle få og er til glæde for de fleste, ja så må det være et rigtigt valg.

Eli Greve
Syddansk Universitetsbibliotek
eligr@bib.sdu.dk

Hvordan får brugerne den enklest mulige adgang til bibliotekets materialer?

For at få det størst mulige udbytte af satsningen på elektroniske ressourcer har Syddansk Universitetsbibliotek valgt at integrere ressourcerne i katalogen.

Tidsskriftabonnementerne kommer rimeligt nemt ind. Alle aktive full-text titler trækkes ved hjælp af SFX export tool i Aleph formatet ud af SFX. Et lokalt udviklet konverteringsprogram omdanner posterne til marc txt format og supplerer posterne med 001, 008 og 009 felter. Posterne lever nu op til de lokale krav til data og katalogen opdateres. Ikke opdaterede titler skal ud af bibliotekssystemet. De slettes af et sql-job. Bibliotekssystemet holdes ajour med data fra SFX ved opdatering med tidsskriftposter hver 14. dag. Arbejdsindsatsen på maks. 1 time pr. gang må betegnes som minimal.

Brugerne har således e-tidsskrifter søgbare sammen med de trykte tidsskrifter. Og jo, der er et særligt indeks til e-tidsskrifterne alene og de kan findes på hjemmesiden som Elektroniske tidsskrifter.

Hvordan med e-bøger?

Ud fra betragtningen om at det skal være simpelt for brugerne at finde litteraturen, lægges e-bøger i katalogen. Brugerne fritages for overvejelser om materialets fremtrædelsesform og biblioteket stiller materialet til rådighed i et kendt værktøj. Brugere, som forventer at finde materialet som e-ressource udenfor katalogen, har via bibliotekets hjemmeside adgang via link til udbyders grænseflade.

Metadata til bøger er ikke umiddelbart så enkle at skaffe. Området er nyt, udbydere mange og løsningsmodellerne stort set lige så forskellige. Derfor bliver det også yderst interessant, hvordan samarbejdet om databrønden vil prioritere tidsskrifter/artikler overfor bøger.

Er poster i marcformat fra udbyder en selvfølghed?

Billedet er meget blandet. Området er helt klart under udvikling og bærer præg af, at udbydere mangler viden om på hvilken måde, abonnenterne har eller kan have brug for at anvende data.

Nogle udbydere leverer marcposter i veldefinerede load-filer samt filer over titler, som ikke længere dækkes af licensen. Posterne overholder standarderne og kan importeres uden vanskeligheder. Det andet yderpunkt er pakker med en søgeflade som service. Metadata kan måske skaffes ved ihærdig indsats og med nogen forsinkelse.

Mellem yderpunkterne er mange varianter

E-bogsbestanden på Syddansk Universitetsbibliotek udgør knap 90.000 pr. 31.12.2009. Og hvordan har vi fået det? Hvad har vi gjort, når udbydere ikke leverer poster i et eller andet marcformat.

Ebrary er absolut duksen i e-bogsligaen. Produktet er professionelt og gennemtænkt. Nye data filer lægges ud hver måned og dataene overholder standarder og formater. Også ACLS Humanities e-book leverer fine datafiler, men indtrykket skæmmes af organisatoriske navneændringer og omlægninger af URL-mønstre, som har nødvendiggjort import af de samme titler i flere omgange.

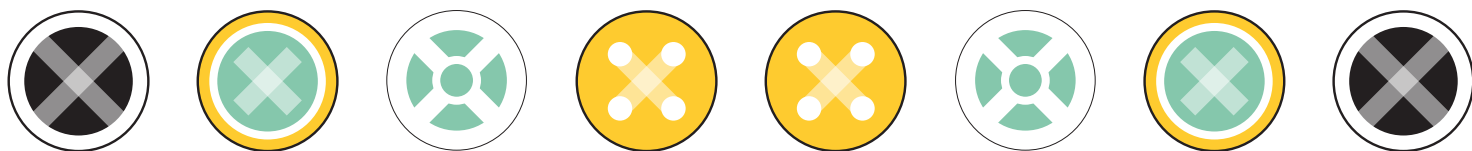
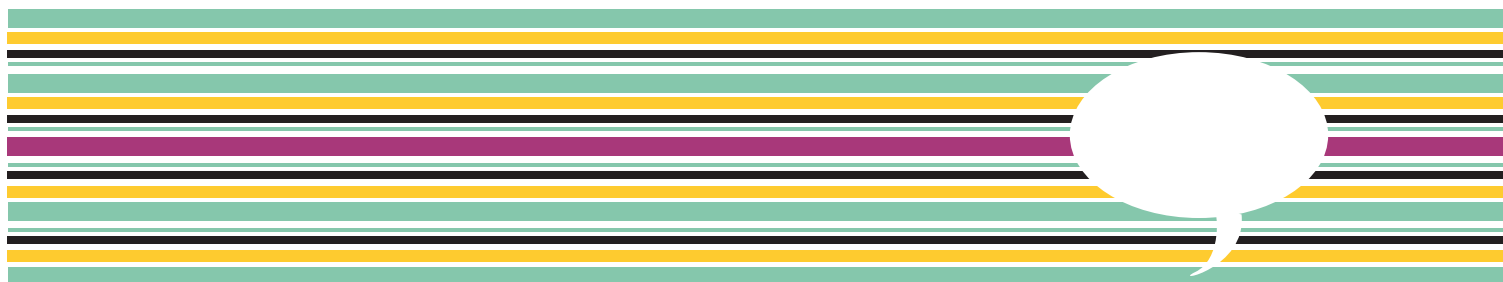
Udbydere med stærkt differentierede tilbud har komplekse strukturer for loadfiler. Det kan til tider være vanskeligt at afgrænse hvilke filer, der hører til det enkelte køb. Der kan være nogen usikkerhed, om udbydere vil publicere filer med de titler, som ved en fejl er lagt i marcfiler som fulltext. Det vil tiden vise. Særlige problemer opstår, når formater og standarder ikke overholdes.

Andre leverandørerne har valgt at løfte opgaven ved at stille websider til rådighed med mulighed for at downloade i Excel eller som kommasepareret fil. I heldigste tilfælde er dataene grupperet i periodevise loadfiler, eller dataene kan sorteres inden download, så kun titler siden sidste opdatering kommer med. Eksempelvis danner vi katalogposter på proceedings fra IEEE Explorer. IEEE har lagt titellister i Excel filer ud i grupperne 1998-2001, 2002-2004, 2005 to present. Filerne kan sorteres, dvs. det er muligt at isolere nye data, så kun tilvæksten skal behandles. Dataene omfatter konference titel, akronym, sted, dato, ISBN, ISSN og vigtigst en stabil URL. Der sker nu en berigelse af metadata med 001, 008, 009 felter suppleret af URL kommer ganske pæne marcposter ud af, når de har været gennem et lokalt konverteringsprogram.

Resultatet er poster som sikrer genfindelighed

En ny måde at skaffe data på kom i brug ved ACM Association of Computing Machinery. ACM udgiver et lange række proceedings, samt i regi af en Special Interest Group. Proceedings fanges ikke af SFX, så der skal gøres noget andet, hvis brugerne skal kunne søge dem frem. De specifikke konferencetitler kan variere over tid, mens grupperne synes stabile. Marcposter var det ikke muligt at få. Vi fravalgte at investere tid på at foretage egentlig katalogiseringer. I stedet valgte vi at konstruere poster på basis af oversigten over ACM proceedings. Kort fortalt kopieres siden, gemmes som webside, kilden vises og kopieres til Note tab. Nu har vi basisoplysninger om de enkelte proceedingsrækker incl. URL, og kan danne marcposter. Dataene er

Brugerne har således e-tidsskrifter søgbare sammen med de trykte tidsskrifter. Og jo, der er et særligt indeks til e-tidsskrifterne alene og de kan findes på hjemmesiden som Elektroniske tidsskrifter.

sparsomme, men proceedingstitlerne er velkendte og citerede. Metoden til datafangst giver ikke mulighed for at vise konferencens år, men URL'erne går til proceedingtitlens oversigtsside og her folder det hele sig ud.

I værste fald oplyser leverandører intet, blot kan man af antallet af titler sammenholdt med eksisterende antal i katalogen og det faktum, at der er nye titler i listen, udlede, at der må være forsvundet noget. Hvilke titler, det drejer sig om, oplyses ikke. Det stiller særlige krav til arbejdsprocedurerne, når opdateringen af katalogen også skal sikre, at en række ukendte poster fjernes.

Arbejdet med e-bøger er kendetegnet ved ny pakke = ny løsning. Derfor udarbejdes og vedligeholdes et stamblad pr. pakke eller abonnement. Stambladene er detaljerede vejledninger om rettelse, hvilke konvertere skal benyttes, arbejdsgange og andre særlige forhold gældende for den enkelte pakke. Det er eksempelvis tilføjelse til URL'en, rettelse af materialetype,

som bestemmer visningen i katalogen, samt omdøbning af datafelter så konflikter med andre data undgås. For at holde styr på det hele registreres arbejdet med den enkelte pakke i en log.

Lokalt er kravet til bibliografisk niveau for e-bøger reduceret i forhold til andre materialer. Det er genfindeligheden og eksponeringen, der er det vigtigste.

I det hele taget er det en udfordring at få en ny pakke e-bøger. Er der marc poster? Hvor gode er de eller skal vi igen knække en kode og skrive ny konvertering? Set fra det enkelte bibliotek absolut ikke ensidigt, gentaget arbejde, men spredt på flere biblioteker begynder det at ligne. Det er her databrønden kommer ind, eller?

Metadata til bøger er ikke umiddelbart så enkle at skaffe. Området er nyt, udbyderne mange og løsningsmodellerne stort set lige så forskellige. Derfor bliver det også yderst interessant, hvordan samarbejdet om databrønden vil prioritere tidsskrifter/artikler overfor bøger.

Biblioteket som forskningsfacilitator

Af Christian Lauersen

Understøttelse af forskning har til alle tider været en af forskningsbibliotekets fremmeste opgaver, men ligesom mange andre af bibliotekets legitimerende hverv er den under forandring. Temaet for Danmarks Forskningsbiblioteksforenings vinterinternatmøde var 'Biblioteket som forskningsfacilitator' og konferencen gav nogle fornuftige bud på de mange forskellige former for forsknings-, videns- og udviklingsprocesser, der findes i dagens universiteter og uddannelsesinstitutioner samt hvilke krav og forventninger, vores institutioner og brugere har som følge af dette.

Christian Lauersen
cand.scient.bibl/trainee
KUB
DF hovedbestyrelsesmedlem
cula@kb.dk

Årets vinterinternat (29. og 30. januar) var endnu engang hensat til dejlige omgivelser og optimale faciliteter på Klarskovgaard ved Korsør. Ca. 110 deltagere var mødt forventningsfulde frem til to dage, med fokus på lige dele 'best practice' eksempler på det igangværende arbejde med opbygning af institutional repositories, open access archives og andres digitale samlinger, men også med øje for nye aspekter af opgaven.

Hej matematik

Første indlæg stod professor John Houghton for. Houghton, fra Centre for Strategic Economics Studies på Victoria University, var fløjet ind fra Australien for både at deltage i et DEFF anliggende samt berige deltagerne på vinterinternatet med tal, grafer og bundlinje på alternative publiceringsmodeller og open access. 'Kan det betale sig?' kunne meget vel have været overskriften. Baggrunden for Houghtons oplæg var en stort anlagt cost/benefit analyse af alternative publicerings- og finansieringsmodeller i australske forskningsmiljøer¹, der netop er blevet gennemført i Europa i regi af Joint Information Systems Committee (JISC)². Formålet med JISC projektet var at undersøge institutionelle og økonomiske implikationer af de alternative videnskabelige publiceringsmodeller, som f.eks. open access og selvarkivering. JISC projektet faldt i to faser, hvor fase 1 fokuserede på at beskrive publiceringsmodellerne og identificerer alle costs og potentielle benefits involveret. Fase 2 sigtede på, at kvantificerer så mange costs og benefits, som

muligt og derpå sammenligne dem. Det giver næsten sig selv, at det ikke er muligt direkte at sammenligne betalingsbelagt publicering med open access publicering på nationalt niveau. Dette skyldes bl.a. det forhold, at betalingsbelagt publicering søger at give nationale subscribers adgang til hele verdens forskning, mens open access publicering søger at give hele verden adgang til national forskning. Derfor havde man valgt en fremgangsmåde, der fokuserede på begge sider ved at undersøge implikationerne af at tilføje open access publicering og selvarkivering til de gængse publiceringsaktiviteter (mens alt andet fortsatte som hidtil), og samtidig se på implikationerne af open access publicering og selvarkivering som alternativer til gængse publiceringsaktiviteter ved at tilføje de estimerede besparelser til den estimerede indtjening.

Jeg vil i denne sammenhæng ikke gå i dybden med de mange delresultater, men i stedet henvise til undersøgelsen og John Houghtons power points, der ligger på www.dfdk.dk for så at fokusere på hovedkonklusioner og Houghtons anbefalinger. Houghton fremførte to hovedkonklusioner: 1) at besparelserne er tilstrækkelige til at dække omkostningerne ved open access publicering og selvarkivering, så man på den måde kan imødekomme udgifterne fra afprøvning og implementering af alternative open access publiceringsmodeller og 2) besparelser, som følge af flere forskningsresultater publiceret via open access, kan også vise sig at være tilstrækkelige til at dække omkostningerne således, at når man lægger besparelser og fordele sammen, vil fordelene ved alternative open access publiceringsmodeller overstige omkostningerne betydeligt. Afslutningsvis anbefalede Houghton, at man ved hjælp af belønningssystemer skabte

mere fokus på området (f.eks. ved at sikre midler til author-side fees og open access repositories). Herudover anbefalede Houghton et øget fokus på den operationelle effektivitet i institutional repositories (f.eks. standarder for metadata og søgevenlighed), samt mere opmærksomhed på open access monografpublicering.

Access to research is power

DF havde inviteret Danmarks Biblioteksskoles nye rektor, Per Hasle, til at komme og give sine bud på hvordan uddannelsen nu og i fremtiden vil matche kompetencekravene fra forskningsbibliotekerne. Hasle havde også accepteret invitationen, men det blev alligevel til en afflysning. I stedet mødte professor Birger Hjørland op og berettede, at man på Danmarks Biblioteksskole ikke var meget for at komme med langtidsprognoser, men at man generelt havde stor fokus på flere af forskningsbibliotekernes nøgleværktøjer og opgaver såsom fagbibliografiske databaser, opbygning af samlinger og vidensorganiserende systemer samt informationssøgning og vejledning af brugerne.

Næste levende billede var David Prosser fra SPARC Europe, som skulle berette om 'public policies as driving forces for open access'. Prosser lagde fra land med en undren over Biblioteksskolens nye slogan, 'Research is power', der havde prydet Hjørlands power points. Hans pointe var, at 'Access to research is power' ville være et mere meningsfuldt statement i denne sammenhæng, og det kan han jo for sin vis have ganske ret i. Konteksten for Prosser og SPARC's arbejde er, at videnskabelig kommunikation og open access i dag er påvirket af en række politiske og offentlige strømninger og diskurser, som ikke kan ignoreres. Det drejer sig bl.a. om

¹ Research Communication Costs in Australia, Emerging Opportunities and Benefits (DEST) (<http://dSPACE.anu.edu.au/handle/1885/44485>).

² The Economic Implications of Alternative Scholarly Publishing Models (<http://www.cfses.com/projects/EI-ASPM.htm>)

Dette skyldes bl.a. det forhold, at betalingsbelagt publicering søger at give nationale subscribers adgang til hele verdens forskning, mens open access publicering søger at give hele verden adgang til national forskning.

- vidensøkonomien: det post-industrielle samfunds fokus på investering i forskning og adgang til viden som en forudsætning for velfærdssamfundet
- value for money konceptet: øget fokus og investering i forskning og uddannelse medfører et øget behov for ansvarlighed fra universiteter, departementer og biblioteker samt en øget trang for at måle succes og fiasko (f.eks. via citationsanalyser, antal downloads, patentregistrering osv.)
- e-science: internettets indvirkning på videnskabeligt samarbejde og netværk
- adgangen til data: at tillade data at blive brugt, genbrugt, delt og gemt gør det mere værdifuldt.

På trods af strømninger i vores omverden, der klart peger i den rigtige retning, betegner den nuværende situation som værende utilfredsstillende på flere niveauer; forskerne opgiver stadig rettighederne til deres artikler for at blive publiceret i de 'rigtige' tidsskrifter, læserne kan ikke få adgang til den videnskabelige litteratur, de har brug for, bibliotekerne har i mange tilfælde heller ikke mulighed for at tilfredsstille deres brugeres informationsbehov og i sidste ende kommer et velfærdssamfund baseret på viden og uddannelse til at lide under utilstrækkelighederne. Svaret på ovenstående problem skal selvfølgelig findes i øget open access publicering og Prosser påpegede, at vejen dertil meget vel kunne være at bruge eksisterende midler til udbredelse af open access-budskabet frem for på adgang til indholdet.

I denne sammenhæng vil jeg benytte mig af muligheden for at videregive David Prossers opfordring til alle der arbejder med open access repositories, om at få deres repositories registreret hos openDOAR (Directory of Open Access Repositories) på www.opendoar.org. OpenDOAR, der bl.a. er finansieret af JISC og SPARC, har til formål at skabe en fuldstændig liste over akademiske open access repositories til gavn for slutbrugerne. Der er pt. 10 danske repositories på listen.

Forskernes blogosfære og videnskab.dk
Herpå var der linet op til to indlæg, der fokuserede på mere utraditionelle formidlingsværktøjer

end de gængse. Lisbeth Klastrup, lektor ved IT-Universitetet, gav en guidet tour ind i forskernes blogosfære. En blogosfære, hvor de danske forskere ikke ligefrem snubler over hinanden (status januar 2009: 27 individuelle blogs og 9 gruppeblogs), men også en blogosfære i vækst og med muligheder, sidstnævnte især i relation til copyright (har du en god ide, så blog den før du taler om den til et cocktailparty), nå et bredere publikum og arbejde med kollektiv intelligens og videndeling. Som signifikant faktor for det noget sløje kvantum af forskerblogs angav Klastrup manglende tid til at vedligeholde bloggen.

Under sit oplæg nævnte Klastup flere gange www.videnskab.dk som en platform, der genererede flere og flere forskerblogs. Chefredaktør Vibeke Hjortlund fra [videnskab.dk](http://www.videnskab.dk) var inviteret til at fortælle om arbejdet med den nationale forskningsportal, der åbnede i fjor. Formålet med [videnskab.dk](http://www.videnskab.dk) er at formidle nyheder og baggrund om forskning for at synliggøre forskningens landvindinger og nytteværdi. Målgruppen er primært den yngre generation mellem 15 og 25 år, men sitet benyttes også flittigt af journalister som kilde til historier samt af undervisere på landets gymnasier. Emnemæssigt formidles der bredt fra kultur og samfund, teknologi og naturvidenskab. Økonomisk er [videnskab.dk](http://www.videnskab.dk) båret af bl.a. Det Frie Forskningsråd, Forsknings- og Innovationsstyrelsen og Kulturministeriet og i udviklingsfasen har både DEFF og DTU været væsentlige drivkræfter. Med 100.000 besøg om måneden må man sige, at [videnskab.dk](http://www.videnskab.dk) er kommet godt fra start og flere spændende samarbejdsrelationer er undervejs, bl.a. med Den Danske Forskningsdatabase og Det Kongelige Bibliotek.

Open access på dansk

Mikael Elbæk fra Danmarks Tekniske Informationscenter sparkede fredag morgen i gang med at fortælle om de foreløbige resultater fra DEFF projektet 'Offentlige adgang til dansk forskning: Initiativer for dansk Open Access selvarkivering i universiteternes forskningsdatabaser'. Projektperioden løber fra april 2008 til april i år og ideen bag projektet er at søsætte initiativer, der kan medvirke til at 'booste' antallet af open access

fuldtekster i danske repositories og skabe en positiv netværkseffekt. Mål for projektet er bl.a. at etablere et overblik over national og internationale erfaringer med forskeres selvarkivering og at disse erfaringer samles og præsenteres i en offentlig tilgængelig wiki, samt at resultaterne præsenteres på en workshop³ (som det jo siges hør og bør når et DEFF projekt afsluttes). Som et kardinalpunkt i bestræbelserne på øget open access og selvarkivering anførte Elbæk forskernes velvillighed eller mangel på samme. Det drejer sig i første omgang om at få 'lokket' dem ud af busken, få dem overbevidst om at selvarkivering er vejen frem og få dem fastholdt i den overbevisning. Lettere sagt end gjort, men som eksempel på at det kan lade sig gøre, nævnte Elbæk det sociale netværksfænomen Facebook, som ganske givet har en enorm brugerskare, der startede skeptisk, men i dag nærmest ikke kan leve uden. I praksis handler det om at assistere forskeren i processen, yde en stabil og god service overfor dem og motivere dem til selvarkivering for på den måde at skabe en positiv spiral, der til sidst gør selvarkivering til en norm i de danske forskningsmiljøer. De foreløbige erfaringer og resultater kan læses på projektgruppens glimrende wiki⁴.

Interessen for årets vinterinternat har været stor og dette understreger både den fokus emnet nyder i væsnet samt temaets vigtighed. På Klar-skovgaard blev de udfordringer og muligheder, vores biblioteker står overfor i relation til open access, forskernes selvarkivering, alternative publiceringskanaler og de økonomiske, organisatoriske og samfundsmæssige konturer, som påvirker udviklingen, fremlagt og diskuteret. Det står klart, at vi stadig er langt fra målet og at vi jo ikke kan løfte opgaven alene. Det kræver ganske givet øget samarbejde såvel som opdyrkning af nye samarbejdsformer mellem biblioteket, moderinstitution og individ, før vi er i mål. Og sidst men ikke mindst kræver det holdningsændringer.

Der har i nærværende artikel ikke været plads til at komme rundt om alle oplæg, men samtlige oplægsholderes power points kan findes på www.dfd.dk.

³ Afholdes 31. marts på CBS, tilmelding på: <http://tinyurl.com/open-access-day>

⁴ <https://infoshare.dtu.dk/twiki/bin/view/OAselfarkivering/WebHome>

WAYF – Where Are You From, muliggør rollebaseret adgangskontrol

Af David Simonsen, Jacob-Steen Madsen og Søren Ærendahl Mikkelsen

Hvis du er studerende, kan du få studenterrabat. Sådan har det altid været, men på nettet er det svært at bevise, at man er studerende, for ingen tror dig, hvis man blot skal indtaste i et felt, at man er studerende. Eller professor, for den sags skyld. Spørgsmålet er, hvordan man på nettet kan bevise, hvad og hvem man er?

David Simonsen
Konsulent
Jacob-Steen Madsen
Konsulent
Søren Ærendahl Mikkelsen
Konsulent

De 3 forfattere er alle tilknyttet WAYF projektet sekretariat@wayf.dk

WAYF – Where Are You From, løser netop dette problem og gør det endda muligt for dig at genbruge dit eksisterende brugernavn og kodeord. Når man skal ind på en hjemmeside, som benytter WAYF-login, vil man fremover blive spurgt 'hvor kommer du fra?' Herefter vælger man den relevante institution og logger ind med det brugernavn og kodeord, man bruger til dagligt – og får derpå adgang til hjemmesiden. Hjemmesiden behøver ikke at have nogen relation til den institution, man er logget ind via. Institutionen garanterer blot for personen, at personen er registreret på denne institution og har et godkendt login.

WAYF forbinder altså institutioner og web-tjenester, så man kan genbruge de oplysninger (navn, titel, rolle mv.), som allerede findes på institutionerne. WAYF finansieres af Kulturministeriet, Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriet og forbinder allerede næsten 200.000 elektroniske bruger-identiteter med forskellige administrative og faglige webtjenester.

WAYF henvender sig primært til brugere og institutioner tilhørende den danske uddannelsessektor, samt tjenester som henvender sig til denne sektor.

Formålet med WAYF

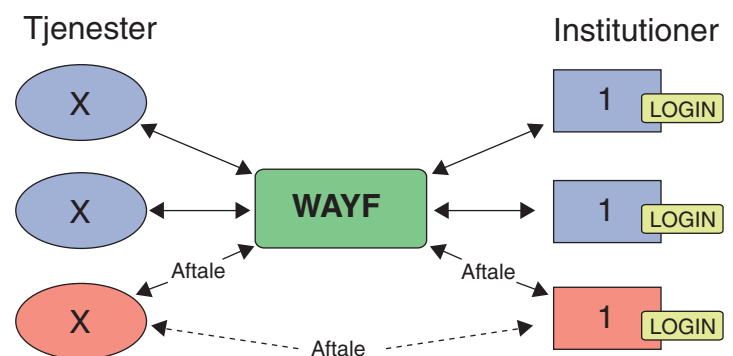
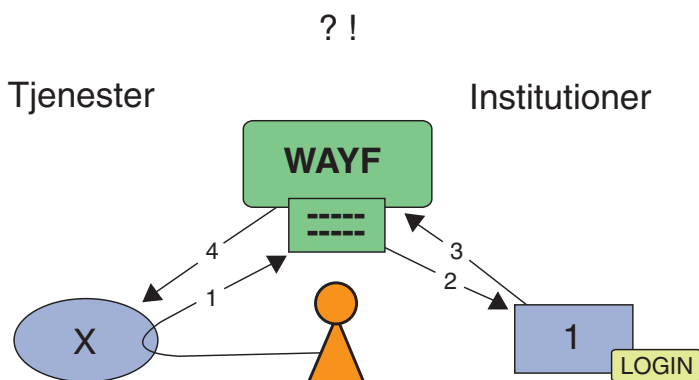
Formålet med WAYF er simpelt: at give brugerne flere og bedre tjenester og omvendt: at tjenesterne kan få flere brugere.

1. Gå ind på den webtjeneste, du vil benytte. Tryk på WAYF login.
2. Herfra bliver du vist videre til WAYF, hvor du skal angive, hvilken institution du kommer fra.
3. Hvis du ikke i forvejen er logget ind på din institution, bliver du sendt til dens login-side.
4. Efter du er logget ind, viser WAYF hvilke oplysninger, der vil blive sendt til webtjenesten. Hvis du kan acceptere det, skal du give dit samtykke. Du kan lade WAYF huske samtykket til næste gang.
5. Hvis webtjenesten godkender dig på baggrund af de udleverede oplysninger, får du adgang til tjenesten.

En forbindelse er nok

WAYF-princippet er enkelt: "Hver institution opretter en teknisk forbindelse til WAYF. Det samme gælder tjenesterne". På den måde mødes man i porten hos WAYF. WAYF sikrer, at der kun overføres relevante brugeroplysninger fra institutionerne til tjenesterne og WAYF sikrer at den enkelte bruger giver tilladelse (samtykke) til at overføre oplysningerne. På den måde sikrer WAYF, at ingen bliver overrasket over hvilke personoplysninger, der sendes til de hjemmesider, som kræver login.

Institutionerne får altså via denne ene forbindelse adgang til mange tjenester. Institutionerne skal for at blive tilsluttet leve op til en række krav til administrationen og opdateringen af brugeroplysningerne. Det betyder, tjenesterne kan stole på at oplysninger, som modtages fra WAYF, er korrekte.

Det er en simpel måde at få adgang til mange kunder på, idet alle institutioner som udgangspunkt giver deres brugere adgang til alle tjenester. Det er muligt for institutionerne at 'frakoble' tjenester. Det betyder, at en institution kan sikre, at der ikke bliver overført oplysninger til en given tjeneste.

Tjenesterne kan ligeledes nøjes med en enkelt forbindelse for at modtage data fra de tilsluttede institutioner. Det er en simpel måde at få adgang til mange kunder på, idet alle institutioner som udgangspunkt giver deres brugere adgang til alle tjenester. Det er muligt for institutionerne at 'frakoble' tjenester. Det betyder, at en institution kan sikre, at der ikke bliver overført oplysninger til en given tjeneste.

Brugeren logger ind 'derhjemme' og godkender alle overførsler

I stedet for at logge ind (og oprette en 'brugerkonto' eller 'profil') på den hjemmeside, man besøger, skal brugerne nu i stedet for logge ind hos hjemmestitutionen, som de kender i forvejen og stoler på.

WAYF får ved login overført en række oplysninger om personen. Kun de aftalte og relevante data overføres fra WAYF til tjenesten – og kun med tilladelse fra brugeren. WAYF lagrer ikke personoplysninger centralt. WAYF har ingen indflydelse på, om en bruger har adgang til en tjeneste – det afgøres suverænt af tjenesten. Det kan jo tænkes, at man ikke har rettigheder til at bruge tjenesten, men prøver at få adgang alligevel.

Oplysningerne, der kan overføres, er eksempelvis institutionsnavn, status (studerende/ansat mv.) og et personligt anonymt ID, som kan genereres for en given bruger, hver gang tjenesten besøges. Det anonyme ID gør, at tjenesten kan være sikker på, at det er den samme bruger, som sidste gang uden at vide, hvem brugeren er. Dette er ofte nok til at lukke brugeren ind.

Relevante tjenester tilsluttes

For at blive tilsluttet WAYF som tjenestudbyder, skal tjenesten have relevans for brugerne. For at brugerne ved, hvad de overførte oplysninger bruges til, beskrives tjenestens formål med få, præcise ord, som præsenteres, når brugeren skal godkende (give samtykke til) dataoverførslen fra institutionen til tjenesten.

Det kan ikke på forhånd siges, hvilke oplysninger en tjeneste vil få overført. WAYF arbejder ud fra det lovfæstede princip om, at der kun overføres et minimum af personoplysninger til tjenesterne. Hver tjeneste har sit eget 'filter', som angiver, hvor mange oplysninger der overføres om hver enkelt bruger. Filtret er ens uanset, hvilken institution brugeren kommer fra.

Forlag og andre bibliotekstjenester tilsluttes nu WAYF

I løbet af 2009 vil flere store forlag som Elsevier (Science Direct), MetaPress og andre blive tilsluttet WAYF. DEFF støtter arbejdet med omlægningen af bibliotekssystemerne, så artikler fremover kan tilgås uden registrering af IP-adresser og de deraf følgende problemer. Også 'Base13' systemet WAYF'iceres i første halvår af 2009 – hvorved professionshøjskolerne og andre får løst mange af de nuværende problemer med fjernadgang til artikelbaserne. 2009 er også året, hvor de nordiske lande begynder at dele ressourcer på tværs – det sker ved hjælp af 'Kalmar Unionen', som er navnet på samarbejdet om elektroniske identiteter. Den første tjeneste, som udbydes til institutionerne i Kalmar Unionen, er såmænd en bibliotekstjeneste: Asienportalen hos Nordisk Institut for Asien Studier, NIAS, der netop er blevet tilsluttet WAYF.

Læs mere på www.WAYF.dk. Her vil du blandt andet kunne se, hvilke institutioner og tjenester der i dag er tilsluttet WAYF.

I løbet af 2009 vil flere store forlag som Elsevier (Science Direct), MetaPress og andre blive tilsluttet WAYF. DEFF støtter arbejdet med omlægningen af bibliotekssystemerne, så artikler fremover kan tilgås uden registrering af IP-adresser og de deraf følgende problemer.

Videnskabelig kommunikation

– vil vi have mest for pengene eller bare det, der er billigst?

Af Bertil F. Dorch

Forskningsbibliotekerne har længe anset opbygningen af forskningsdatabaser, IR og Open Access-arkiver som en naturlig forlængelse af deres vigtigste kerneområder, at indsamle og tilgængeliggøre informationer og kilder for forskningen. Biblioteksverdenen har brugt mange ressourcer på udvikling og vedligeholdelse af sådanne databaser.

Bertil F. Dorch
Københavns Universitets Biblioteks- og Informationsservice
– KUBIS
Videncenter for Videnskabelig Kommunikation
BFD@kb.dk

Den videnskabelige kommunikation er under forandring: Forskningsresultater publiceres ikke længere kun i traditionelle medier, såsom (papir-) tidsskrifter og trykte bøger – både institutionelle arkiver (også kendt som "Institutional Repositories", eller "IR") og forskellige former for Open Access-publicering er blevet en del af mange forskeres hverdag. Denne udvikling er formentlig en konsekvens af flere ting: den øgede politiske fokus på vidensøkonomi, globaliseringen, innovation og nye tekniske muligheder, samt tendensen til øget åbenhed (Open-trenden).

I 2006 undersøgte økonomen John Houghton, ud fra et cost/benefit-perspektiv, om de nye alternative former for videnskabelig kommunikation, reelt giver bedre vilkår for forskningen og mere effektiv kommunikation. Undersøgelsens resultater var så signifikante, at det europæiske Knowledge Exchange-samarbejde har valgt at sætte tilsvarende undersøgelser i gang i sine medlemslande, blandt andet Storbritannien og Danmark.

For de danske forskningsbiblioteker var det derfor oplagt, at invitere professor John Houghton til DF's Vinterinternat 2009. Tidspunktet var godt valgt. Dagen før foredraget i Korsør blev Houghtons rapport om videnskabelig kommunikation i Storbritannien offentliggjort af JISC (Joint Information Systems Committee, Storbritannien) og deltagerne blev dermed de første, der blev præsenteret for resultaterne¹.

JISC-rapporten er den anden økonomiske rapport om forskningskommunikation af John Houghton.

Økonomisk modellering af Open Access

JISC-rapporten er den anden økonomiske rapport om forskningskommunikation af John Houghton. I september 2006 udkom en rapport fra John Houghton, om udgifter forbundet med forskningskommunikation i Australien². Professor Houghton og hans kolleger Colin Steele og Peter Sheehan fra Centre for Strategic Economic Studies, Victoria University i Melbourne, havde af det australske videnskabsministerium, fået i opdrag at identificere alle tænkelige omkostninger, og forsøge at kvantificere udgifter forbundet med at skabe Open Access til australsk forskning.

Det lykkedes dem at indhente en enorm datamængde fra regering, universiteter, fonde, forlag m.m. om videnskabelig kommunikation. Alle tænkelige aktiviteter forbundet med videnskabelig kommunikation blev omregnet til australske dollars – selv udgifterne forbundet med at læse artikler og bøger, blev kvantificeret i monetære enheder.

Hvor den verserende debat mellem forlag og biblioteker om Open Access' nytteværdi, næsten udelukkende har fokuseret på udgifter, var Houghton og hans kolleger mere interesseret i det videnskabelige økonomiske perspektiv.

Deres overordnede synspunkt var, at en redelig undersøgelse af nytteværdi måtte undersøge både omkostninger og fordele.

Houghtons gruppe undersøgte de mulige økonomiske fordele ved Open Access, ved at studere gevinster ved såkaldt R&D (forskning og udvikling i bred forstand). I teoretiske studier af R&D forventer man ofte en gevinst på 20-60% (for offentligt finansierede projekter) ud fra en antagelse om at adgang og effektivitet er ubegrænset. Dette er en urealistisk antagelse i forbindelse med videnskabelig kommunikation, hvor der jo netop ikke er fri adgang til information. For at undersøge virkningen af øget adgang og effektivitet på processerne bag videnskabelig kommunikation, anvendte Houghton en økonomisk model, kaldet Solow-Swan-modellen, og introducerede adgang og effektivitet som såkaldte friktionsparametre.

I en cost/benefit-analyse, vil man normalt forvente et benefit/cost-tal, der ligger lige over "nogle få". Det gælder for eksempel offentligt brobyggeri, hvor benefit/cost-tallet ifølge John Houghton forventes at være omkring 2. Den australske undersøgelse viste, at en forøgelse af landets offentlige udgifter til adgang og effektivitet af videnskabelig kommunikation med 6 mio. australske dollar, og en samfundsgevinst på 25 % fra R&D (hvilket er inden for normalen), vil svare til et udbytte på 150 mio. australske dollar pr. år.

¹ Houghton, John; Steele, Colin & Sheehan, Peter (2006): *Research Communication Costs in Australia: Emerging Opportunities and Benefits*. DEST Report Paper No. 24, Department of Education, Science and Training, Australian Government (september, 2006)

² Houghton, John; Rasmussen, Bruce; Sheehan, Peter; Oppenheim, Charles; Morris, Anne; Creaser, Claire; Greenwood, Helen; Summers, Mark & Gourlay, Adrian (2009): *Economic implications of alternative scholarly publishing models: Exploring the costs and benefits*. JISC EI-ASPM Project, Joint Information Systems Committee (januar, 2009)

Når omkostninger og fordele sammenlignes, viser undersøgelsen at benefit/cost-tallet være omkring 10 i overgangsfasen, hvis Open Access baseres på nationale IR's. Tilsvarende vil benefit/cost-tallet været cirka 10 gange højere i en stabil "steady-state"-situation.

Desuden viste det sig, at den økonomiske model ikke er følsom over for ændringer i gevinsten ved R&D, og at den dermed er meget robust, samt at benefit/cost-tallene er store ved Open Access: For den offentlige sektor svarer de ovennævnte tal til et benefit/cost-tal på 51!

Udgangspunktet for den australske rapport var et "Impact framework" (dvs. en model, baseret på gennemslagskraften af forskningen), hvor man fokuserede på anvendelsen af videnskabelige publikationer blandt forskellige aktører; eksempelvis offentligheden, private virksomheder m.fl.

I diskussionen efter foredraget på DF's Vinterinternat 2009, medgav John Houghton, at en sådan model ikke dækker alle perspektiver inden for videnskabelig kommunikation, og at man havde anvendt en langt mere nuanceret tilgang i den efterfølgende britiske undersøgelse for JISC. Men den australske undersøgelse viser tydeligt, at de to vigtigste forudsætninger for forskningens gennemslagskraft er tilgængeligheden af og rettighederne til de videnskabelige resultater.

JISC-rapport

Den 27. januar 2009 offentliggjorde JISC en projektrapport af Houghton et al.² Projektet gik ud på at foretage en cost/benefit-analyse af tre forskellige former for videnskabelig publicering: Den traditionelle model (tidsskriftsabonnementer og licenser), Open Access-publiceringsmodellen ("gylden Open Access") og selv-arkivering ("grøn Open Access"). Målet var at undersøge, hvilken publiceringsform, der giver mest for pengene, frem for hvilken form, der er billigst.

Om rapporten udtaler professor Sir Tim O'Shea, at "...*The argument for moving from more traditional subscription or toll-based publishing to a model that allows for greater ac-*

cessibility and makes full use of the advances in technology cannot be ignored. This report shows there are significant savings to be made and benefits to be had."

JISC-projektet havde to faser. Identifikationsfasen, hvor alle omkostninger, fordele og hovedaktører inden for de tre modeller blev beskrevet. Anden fase af projektet gik ud på at kvantificere omkostninger og fordele i økonomiske termer, samt hvor det var muligt at sammenligne de tre modeller i forhold til benefit/cost-tal.

Den teoretiske baggrund for undersøgelsen tager udgangspunkt i en model for videnskabelig kommunikation, som professor Bo-Christer Björk fra Hanken Universitet i Helsinki har udviklet.

Modellen er baseret på fem kerneaktiviteter, der tilsammen udgør videnskabelig kommunikation: Forskningsfinansiering, forskning, publicering, formidling og arkivering, samt anvendelse af forskningsresultater. Inden for disse kerneaktiviteter identificeres de delaktiviteter, aktører, objekter og funktioner, der er involveret i videnskabelig kommunikation. Aktiviteterne er fx peer-review, aktørerne kan være universiteter, objekterne tæller blandet andet artikler, og en funktion kan være kvalitetskontrol.

Modellen, som Houghton et al. har udviklet, indeholder mere end 50 diagrammer og 200 delaktiviteter, der tilsammen beskriver videnskabelig kommunikation. Det viser sig, at de totale omkostninger ved videnskabelig kommunikation i Storbritannien ligger på omtrent 5 mia. pund i 2007-tal. Til sammenligning var biblioteksudgifterne i samme periode totalt på 600 mio. pund, hvoraf 205 mio. pund anvendes til accession. Resultaterne af modelberegningerne viser, at udgifterne i stedet ville have været 150 mio. pund, hvis den videnskabelige kommunikation var

baseret på gylden Open Access, og blot 110 mio. pund, hvis den videnskabelige publicering havde været baseret på grøn Open Access via IR's på de britiske videregående uddannelsesinstitutioner med peer-review som en overbygningsservice.

Videnskabelig kommunikation betragtes i projektet som multi-dimensionelt, og der er derfor anvendt en udgiftsmatrix, der er en kombination af omkostninger forbundet med de mange delaktiviteter, objekter m.m. En analyse af udgiftsmatricen viser eksempelvis, at den gennemsnitlige totale omkostning ved at producere en enkelt artikel i 2007 var 9.600 pund. Heraf gik 5.300 pund til skriveprocessen, 2.900 pund til forlagets udgifter, og 1.400 pund til omkostningerne ved peer-review. Tilsvarende er det muligt at analysere udgiften til forskningsmonografier, der i 2007 tilsammen udgjorde 88.600 pund per værk, i gennemsnit.

JISC's undersøgelse viser, hvordan udgifterne ville være faldet ud for forskellige publiceringsformater (print-only, dual-mode og online-only), og sammenligner disse udgifter for de tre forskellige modeller for videnskabelig publicering: Dyreste er dual-mode i en abonnementsmodel og det billigste er Open Access online-only med en overbygningsservice oven på et IR eller et fagligt arkiv. Mellem disse yderpunkter finder vi online-only for hhv. abonnementsmodellen og gylden Open Access, hvor den sidste er næsten 50 % billigere end den første.

Ser man på de totale besparelser, ville det britiske samfund overordnet set kunne spare 215 mio. pund pr. år på tidsskriftsartikler ved at gå over til et system baseret på gylden Open Access-publicering. Videnskabelig kommunikation baseret på grøn Open Access, for tidsskriftsartikler, giver en besparelse på 260 mio. pund pr. år.

JISC-rapporten munder ud i en række konklusioner og anbefalinger, heriblandt at det kan betale sig at reducere barriererne for øget adgang til videnskabelige resultater, samt at man bør øge viden omkring, hvordan videnskabelig kommunikation fungerer.

JISC kan siges at være den britiske ækvivalent til DEFF og begge institutioner indgår i det europæiske Knowledge Exchange-samarbejde sammen med det hollandske SURf og det tyske Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG).

Og hvis den videnskabelige kommunikation inden for tidsskrifter, er baseret på gylden Open Access, kan bibliotekerne spare 11 mio. pund per år (tilsvarende sparer forlagene 80-93 mio. pund per år). Ved at gå over til Open Access e-bøger kan bibliotekerne yderligere spare op til 200 mio. pund per år.

Ligesom i den australske rapport, er gevinsterne ved de tre alternative publiceringsmodeller blevet undersøgt ved at studere R&D. JISC-rapporten viser, at hvis man antager en gevinst på 20 % fra offentligt finansieret R&D, vil en 5 % forøgelse i udgifterne til adgang og effektivitet svare til store gevinster – eksempelvis vil de videregående uddannelsesinstitutioner vinde 124 mio. pund pr. år!

Når omkostninger og fordele sammenlignes, viser undersøgelsen, at benefit/cost-tallet vil være omkring 10 i overgangsfasen, hvis Open Access baseres på nationale IR's. Tilsvarende vil benefit/cost-tallet været cirka 10 gange højere i en stabil "steady-state"-situation.

Houghton et al. har også undersøgt forskellige andre konkrete emner, fx forsinket Open Access versus såkaldt Early Access. Indføres en embargo mht. publicering på ét år, reduceres samtidig gennemslagskraften af Open Access-effekterne med 2 %, hvor de omvendt øges med 3,6 %, hvis værkerne publiceres som preprints. Dvs. at disse effekter er forholdsvis små i forhold til de generelle fordele ved Open Access.

JISC-rapporten munder ud i en række konklusioner og anbefalinger, heriblandt at det kan betale sig at reducere barriererne for øget adgang

til videnskabelige resultater, samt at man bør øge viden omkring, hvordan videnskabelig kommunikation fungerer. Derudover foreslår rapporten, at forskningsevaluering skal understøtte innovation inden for alternative publiceringsformer og videnskabelig kommunikation.

Den danske undersøgelse

JISC kan siges at være den britiske ækvivalent til DEFF og begge institutioner indgår i det europæiske Knowledge Exchange-samarbejde sammen med det hollandske SURf og det tyske Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG).

Partnerne i Knowledge Exchange deltager blandt andet i en "Working Group" for Open Access, der sammen med John Houghton, vil foretage studier i stil med den australske undersøgelse i medlemslandene. JISC-rapporten er således den første af disse undersøgelser.

I løbet af 2008 har DEFF i samarbejde med John Houghton påbegyndt indsamlingen af danske data for videnskabelig kommunikation. Et springende punkt, i forhold til undersøgelserne i Australien og Storbritannien, er Danmarks relativt ringe størrelse, og dermed om det videnskabelige kommunikationssystem kan betragtes isoleret. De indledende analyser tyder på, at det faktisk er muligt, at foretage en undersøgelse i tråd med JISC-projektets. Anne Sandfær, der arbejder med Knowledge Exchange i DEFF, oplyser, at der allerede er indsamlet præliminære data for de danske aktører på området og at disse vil blive præsenteret på en workshop i den sidste halvdel af marts 2009³.

Resultatet af den danske undersøgelse vil udmunde i en rapport, der forventes i slutningen af juni. Forventningen er, at den danske undersøgelse vil tegne samme billede som JISC-rapporten. Det skal blive interessant at se, hvordan den danske videnskabelige verden vil reagere, hvis undersøgelsen i Danmark også viser, at der er enorme økonomiske fordele i at basere videnskabelig kommunikation på forskningsarkiver med peer-review overbygning.

Prøv det selv: JISC EI-ASPM modellen findes på nettet!⁴

Acknowledgement [eller "Tak til"]

Tak til Simone Schipp von Branitz Nielsen for uvurderlig hjælp ved forberedelse af dette manuskript.

Derudover tak for hjælp med informationer til Dr. Neil Jacobs, Anne Sandfær og professor John Houghton.

³ Afholdes 31. marts på CBS, tilmelding på: <http://tinyurl.com/open-access-day>

⁴ Online-udgave af JISC EI-ASPM modellen: <http://www.cfses.com/EI-ASPM/>

Når omkostninger og fordele sammenlignes, viser undersøgelsen, at benefit/cost-tallet vil være omkring 10 i overgangsfasen, hvis Open Access baseres på nationale IR's. Tilsvarende vil benefit/cost-tallet været cirka 10 gange højere i en stabil "steady-state"-situation.

Nyt videncenter tager pulsen på trends indenfor videnskabelig kommunikation

Af Simone Schipp von Branitz Nielsen og Jesper Mørch

Videnskabelig kommunikation er et vigtigt fokusområde for Københavns Universitets Biblioteks- og Informationsservice (KUBIS), der den 2. september 2008 etablerede KUBIS Videncenter for Videnskabelig Kommunikation, for at understøtte videnskabelig kommunikation mellem forskere i bred forstand.

Simone Schipp von Branitz Nielsen
Informationsspecialist ved Institut for Psykologi
Københavns Universitet
simone.nielsen@psy.ku.dk

Jesper Mørch
Informationsspecialist
Det Kongelige Bibliotek
mor@kb.dk

Videncenteret arbejder med emneområderne videnskabelige publicering, videnskabelige netværk, videnskabeligt indhold og videnskabelig bibliometri, og tæller blandt sine aktiviteter projektføreløb og bestillingsopgaver indenfor fx bibliometri. Nye rapporter og analyser om videnskabelig kommunikation vil blive samlet i et online bibliotek, og Københavns Universitet og resten af den danske universitetsverden vil gennem seminarer, foredrag, blogs og artikler blive orienteret om trends og nye tiltag på området.

Det første KUBIS-seminar om videnskabelig kommunikation 2008 "Trends indenfor videnskabelig kommunikation", var en fortsættelse af Københavns Universitetsbiblioteks (KUB) seminarerække om Open Acces og samlede den 1. december 2008 mange interessenter fra både forsknings- og biblioteksverdenen på Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitets campus på Frederiksberg. De danske og internationale oplægsholdere på seminaret, dækkede den videnskabelig kommunikations udfordringer i bred forstand, i forskellige medier og på forskellige fagområder.

Antropologen Diane Harley (Center for Studies in Higher Education, University of California, Berkeley) har foretaget et metastudie, hvori

hun har undersøgt videnskabelige kommunikation indenfor forskellige fagdiscipliner. Professor i historie Gunner Lind (Saxo-instituttet, Københavns Universitet) fokuserede på de humanistiske fags udfordringer med at udskifte analoge medier med digitale. Sidste oplægsholder inden paneldebatten var Matt Brown (redaktør på Nature Network, London), som præsenterede det sociale netværk Nature Network. I den efterfølgende paneldebat deltog derudover Søren Kyllingsbæk (lektor ved Institut for Psykologi, Københavns Universitet), Mette Thunø (forskningsdekan ved det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet) og Jakob Sandvad (grundlæggeren af www.publicuniversityonline.com – en slags Youtube for akademiske forelæsninger) for at dække flest mulige indgangsvinkler og holdninger til udviklingen af videnskabelig kommunikation i forhold til Web 2.0-teknologier, ændringerne i videnskabelig publicering m.m.

Fra analog til digital

Seminariet blev indledt af prorektor ved KU, Lykke Friis, der åbnede dagen med at pointere, at udfordringerne for videnskabelig kommunikation i de digitale medier er mangfoldige. Ifølge Lykke Friis har skiftet i et medies form altid skabt

frustrationer og krævet ændring i brugernes adfærd og måde at bruge mediet. Hun citerede Alfred Hitchcock, der engang har sagt: *"This paperback is very interesting, but I find it will never replace a hard cover book – it makes a very poor doorstep"*. I forhold til skiftet mellem en paperback og en hardback kræver transformationen fra det trykte medie til det digitale en endnu større mental tilvænning hos både modtager og afsender. Udfordringerne er derfor større end nogensinde før.

For humanioraforskningen er bogen et centralt og billigt publikationsmedie og Gunner Lind påpegede, at der ikke udgives mange banebrydende artikler på humaniora. På humaniora læses i stedet tekster (læs: bøger), der analyseres og nye bøger skrives. Fokus ligger på teksternes interne og eksterne hypertextualitet. Et meningsfyldt digitalt alternativ til den trykte bog må tilbyde en teknisk løsning på hvordan, der kan linkes eksternt mellem tekster og internt i en lang tekst, på en overskuelig måde

Humaniora har en flere århundrede lang tradition for udbyggede og rigelige kildeapparater. Fremvisningen af disse er klart en af fremtidens udfordringer. I dag overføres fodnoten blot med alt for små bogstaver i bunden af skærbilledet

"This paperback is very interesting, but I find it will never replace a hard cover book – it makes a very poor doorstep". I forhold til skiftet mellem en paperback og en hardback kræver transformationen fra det trykte medie til det digitale en endnu større mental tilvænning hos både modtager og afsender. Udfordringerne er derfor større end nogensinde før.

Humaniora har en flere århundrede lang tradition for udbyggede og rigelige kildeapparater. Fremvisningen af disse er klart en af fremtidens udfordringer. I dag overføres fodnoten blot med alt for små bogstaver i bunden af skærmbilledet godt gemt af vejen, til stor irritation for brugerne.

godt gemt af vejen, til stor irritation for brugerne. Her må nytænkning til, da en simple digital kopi af den analoge tekst hverken opfylder de behov, som forskerne får dækket i den analoge bog i dag eller tilføjer nye muligheder, der letter den videnskabelige kommunikation. En digitaliseret bog i humaniora er ikke andet end en paperback, der ikke kan bruges som dørstopper.

Endelig er forskningen ved humaniora ekstremt langtidsholdbar i forhold til mange andre videnskaber. Forskning er "ny" i 10-20 år. Udfordringen med at give fremtidige generationer adgang til den nuværende humanistiske forskning, og nuværende forskere adgang til fortidens forskning, er derfor blandt udfordringerne til forskningsbibliotekerne. Heldigvis er der allerede taget flere initiativer på områderne digitalisering af eksisterende forskningslitteratur (bl.a. på Det Kongelige Bibliotek), såvel som til arkivering og bevaring af aktuel forskningslitteratur (fx hprints.org)

Nye teknologier: for forskernes skyld eller for teknologiens skyld?

Diane Harley præsenterede en undersøgelse af 7 fagdiscipliner ved University of California. Undersøgelsen viste, at der disciplinerne imellem er stor variation i behovet for forskellige typer ressourcer, samt at ressourcerne bliver brugt på forskellige måder og af forskellige årsager. Det er dog den individuelle forskers personlige behov for og erfaringer med digitale ressourcers anvendelighed, der er altafgørende for vedkommendes totale brug/forbrug af digitale ressourcer.

Eksempelvis er antallet af humanistiske og samfundsvidenskabelige forskere - stik mod manges indtryk - meget lavt sammenlignet med

f.eks. de naturvidenskabelige fag. Som humanistisk forsker skal man være heldig, hvis der findes andre forskere, der beskæftiger sig med præcis samme emne som en selv, og netop derfor er den videnskabelige kommunikation og dens form anderledes, end på andre felter – sociale netværk vil typisk bestå af små (nationale) mailinglister frem for globale kommunikationsnetværk. I udviklingen af værktøjer og ressourcer er det derfor vigtigt at kende og tage udgangspunkt i de enkelte fagområders forskningsvaner og behov.

Pointen lægger sig tæt op af Gunner Linds oplæg og Søren Kyllingsbæk fulgte op i den efterfølgende paneldebat ved at kommentere, at samfundsvidenskabelige og humanistiske forskere som sådan ikke modsætter sig nye teknologier, men de skal hurtigt kunne se, at de sparer tid ved at bruge af nye redskaber og kilder. Gunner Lind formulerede det således i sit oplæg: "... tools useful for the natural sciences will surely find application in the humanities and in the social sciences too. The fields are not different. But humanities will be followers rather than leaders."

Gunnar Lind præsenterede det humanistiske fagområdes behov og anvendelseskrav i forhold til digitale ressourcer og gav sit bud på, hvorfor den elektroniske kommunikation endnu ikke har fået sit store gennembrud indenfor humaniora: Det videnskabelige marked for humanistiske publikationer er meget lille og har ringe kommerciel interesse, da majoriteten af forskningen er offentlig subsidieret. Størstedelen af den humanistiske forskning er afhængig af offentlige midler, eller af støtte fra private fonde. Ud fra denne betragtning kan det undre, at humaniora

ikke er mere fremme i forhold til Open Access, der netop ønsker at fremme hurtig tilgængelighed af offentligt finansieret forskning. En mulig forklaring er måske at finde i Gunner Linds analyse, om at humaniora formentlig vil følge en udvikling, hellere end at lede forandringen?"

Fra Facebook til professionelle sociale netværk

Matt Brown gav en præsentation af det professionelle sociale netværk "Nature Network", et online mødested, hvor forskere kan mødes, dele og diskutere ideer samt opbygge og vedligeholde globale faglige netværk. Netværket er skabt af Nature Publishing Group ud fra ideen om, at internettet er et formidabelt medie til at opbygge og vedligeholde sociale netværk. Resultatet er et veludbygget og meget anvendt interaktivt forum for udveksling af ideer for forskere globalt. Portalen gik i luften i februar 2007 og har i dag flere hundrede tusind brugere om måneden. I Nature Network kan man bygge sin egen profil, danne eller deltage i en gruppe eller et forum, kommentere andres indlæg, have en blog eller danne et personligt netværk. "Face-to-face" kommunikation i form af eksempelvis Podcast-konferencer, der afholdes i virtuelle verdener så som Second Lives "Elusia Islands", annonceres ligeledes her og kan genses på Natures hjemmeside og iTunes. Det giver mulighed for at mødes og diskutere fagligt uden store rejseudgifter.

Nature Network har dermed taget udfordringen op i forhold til den nye generation af forskere, der er "Grown up digital". Den såkaldte Google-generation, der som en naturlig del af deres liv er på Facebook og Myspace, anvender lige

Det videnskabelige marked for humanistiske publikationer er meget lille og har ringe kommerciel interesse, da majoriteten af forskningen er offentlig subsidieret. Størstedelen af den humanistiske forskning er afhængig af offentlige midler, eller af støtte fra private fonde.

Vil bibliotekerne facilitere videnskabelig kommunikation, er det derfor nødvendigt at undersøge fagområdernes kommunikationsmønstre, deres informationssøgningskompetencer og -strategier.

så naturligt "Nature Network" til deres professionelle netværk, især inden for natur- og sundhedsvidenskaberne, hvor de faglige samarbejds- og sparringspartnere ofte er spredt ud over hele verden og personlige møder derfor er få. Portalen bruges derfor flittigt af især yngre forskere til at diskutere forskningsdata og hvordan man når frem til videnskabelige resultater – publiceringen af dem sker andre steder. "Nature Network" er et mønstereksempel på et relevant nyt digitalt kommunikationsmiddel til videnskabelig kommunikation, da det opfylder de krav, som blev gentaget gang på gang i løbet af seminaret. Det tager udgangspunkt i brugernes medievaner og tilbyder en service, der umiddelbart letter forskernes hverdag.

Forskningsbiblioternes rolle

Efter seminaret stod det klart: Forskere fra alle fagområder og alle generationer ønsker udelukkende værktøjer og ressourcer, der falder naturligt ind i deres forskerliv og letter forskningsprocessen for den enkelte. Vil bibliotekerne facilitere videnskabelig kommunikation, er det derfor nødvendigt at undersøge fagområdernes kommunikationsmønstre, deres informationssøgningskompetencer og -strategier. Derudover er det nødvendigt at forholde sig til morgendagens forskere, Google-generationen, og deres medievaner og kompetencer. Forskningsbibliotekerne har en lang tradition for samarbejde på tværs af fag- og landegrænser og dette netværk bør mobiliseres til undersøgelser af forskernes brug

af informationsressourcer, så et fundament kan blive lagt for services for fremtidens forskere. Lad derfor forskningsbiblioteket være det sted, der ved hvilke ressourcer, der findes, hvilke der passer til hvilke fag og hvilke medievaner, hvilke udviklingskrav der skal stilles til producenterne af nye værktøjer, samt stille relevante værktøjer til rådighed for deres brugere/universiteter.

Forskningsbibliotekerne kan støtte videnskabelig kommunikation. En oplagt måde kan være at facilitere services, der støtter forskningsprocessen, såsom publiceringsplatforme, netværksdannelse, arrangementshåndtering, forskningsregistrering og bibliometriske undersøgelser, der frigør tid for forskerne til deres primære interesse – nemlig at forske!

HER KAN DU LÆRE MERE

<http://cshe.berkeley.edu/publications/publications.php?id=211>

<http://publicuniversityonline.com>

<http://network.nature.com>

www.publishing.ucl.ac.uk/behaviour.html

Videospots til markedsføring af bibliotekerne på internettet

Af Søren Madsen, Thomas E. Vibjerg Hansen, Katja Guldbæk og Johnni Brobak Nielsen

Virksomheder gør det, popgrupper gør det, politiske partier gør det, du gør det – og fremover vil også bibliotekerne gøre det: sælge sig selv og deres budskab via små korte videospots – ”appetizers” – på internettet. Årsagen er ganske enkel, fordi både vi og historierne om os naturligvis skal være der, hvor vores potentielle brugere er: Overalt på internettet.

Søren Madsen
CBS Bibliotek
Copenhagen Business School
sm.lib@cbs.dk

Thomas E. Vibjerg Hansen
Aalborg Universitetsbibliotek
Aalborg Universitet
tvh@aub.aau.dk

Katja Guldbæk
Det Kongelige Bibliotek
DIS Diamanten
kgr@kb.dk

Johnni Brobak Nielsen
ASB Bibliotek – ASB Media
Handelshøjskolen, Aarhus Universitet
jbn@asb.dk

Video på internettet – fremtidens markedsføring

Fakta i dag er, at mere end halvdelen af alle internetbrugere jævnligt ser videospots på internettet og at de fleste af dem deler, hvad de finder, med familie, venner og kolleger. Lige præcis dette gør videospots til et yderst vigtigt markedsføringsredskab, som åbner for, at bl.a. virksomheder kan reklamere for sig selv og deres produkter med ”levende” reklamefilm direkte ude på kundernes personlige computere. Når video markedsføring på internettet spås rollen som fremtidens markedsføring, skal bibliotekerne naturligvis også lege med.

Siden januar 2009 har man på sitet bibfilm.dk kunnet finde korte videospots, som på hver deres måde fortæller deres egen historie om bibliotekernes betydning for os som mennesker i det moderne videnssamfund. Vi har valgt at lade brugerne af bibliotekerne tale: forskere og studerende.

Forskernes liv med biblioteker

Samfundsdebattøren, forskeren, filosofen, rektoren, studievejlederen og foredragsholderen – alle fortæller de om deres egne positive erfaringer med bibliotekernes services, vidensressourcer og vejledning, men også om bibliotekernes rolle som videnstempel og -rum for både fordybelse og socialt samvær. I alt seks videospots, hvor følgende markante personligheder deltager:

- Johan Olsen (musiker og forsker i biologi)
 - Lykke Friis (prorektor, Københavns Universitet)
 - Peter Lund Madsen (læge, hjerneforsker og foredragsholder)
 - Bente Kristiansen (skrivekonsulent ved Akademisk Skrivecenter på Københavns Universitet)
 - Bjørn Lomborg (adjungeret professor og direktør for Copenhagen Consensus Center)
 - Ole Fogh Kirkeby (professor og filosof, CBS)
- Filmene har medført flere udødelige one-liners som ”Uden biblioteker – ingen moderne virkelighed” (Ole Fogh Kirkeby) og ”Et par måneder i laboratoriet kan spare dig for et par timer på biblioteket” (Johan Olsen).

Studerendes liv med biblioteker

Om de studerende er der skabt to video-spots, som på hver deres underholdende måde dokumenterer, på hvilke områder studerende kan have glæde af bibliotekerne.

Den første ved at vise en dag i en studerendes liv – med hvad dertil hører af informationssøgning, vejledning, gruppearbejde, hygge mm. Alt sammen inden for rammerne af vores moderne biblioteker.

Den anden er en voxpop med en lang række udsagn fra studerende, der med ganske få og præcise ord fortæller, hvordan de bruger biblioteket,

klippet sammen til en underholdende billed-collage, som de fleste studerende nok skal genkende sig selv i.

Brug dem, hvor I kan

Alle videos kan benyttes frit af alle biblioteker. Filmene er ikke skabt til et enkelt bibliotek. Indholdet i filmen er tænkt på et generelt niveau, så de kan genbruges på alle fag- og forskningsbibliotek. Det er håbet at de, på en interessant, inspirerende og underholdende måde, kan være med til at give studerende såvel som forskere et positivt billede af vores biblioteker og af de mange forskellige services, som vi kan tilbyde. Vi håber, at så mange biblioteker som muligt har lyst til at linke til disse video-spots, embedde dem direkte i deres site på egnede steder, eller måske endda er blevet inspireret til at lave deres egne videospots. På sitet er der en uddybende vejledning til, hvordan du både kan hente filmene ned på din egen server og hvordan du kan embedde fra bibfilm.dk sitet. Som biblioteker i en verden, hvor der kræves stadig mere specialiseret kompetence at navigere i det voksende videnshav, har vi helt afgjort en vare, der er værd at ”sælge” – også via videospots på internettet.

Når video markedsføring på internettet spås rollen som fremtidens markedsføring, skal bibliotekerne naturligvis også lege med.

Alle videos kan benyttes frit af alle biblioteker. Filmene er ikke skabt til et enkelt bibliotek. Indholdet i filmen er tænkt på et generelt niveau, så de kan genbruges på alle fag- og forskningsbibliotek. Det er håbet at de, på en interessant, inspirerende og underholdende måde, kan være med til at give studerende såvel som forskere et positivt billede af vores biblioteker og af de mange forskellige services, som vi kan tilbyde.

Web 2.0

Filmene skal ikke kun leve på bibliotekernes hjemmesider. Vi har uploadet dem på flere filmdelingssider på nettet. Langt de fleste brugere vil sikkert finde filmene her. Det er også muligt at bruge filmene herfra. Men der er mange flere muligheder for at bruge disse film til markedsføring. Facebook er bare et af dem. Her håber vi på at så mange som muligt, vil uploade de relevante film til f. eks. en uddannelsesinstitutions side eller på en studieretning.

Adresser

www.youtube.com/bibfilm
www.edumedia.dk
– søg på bibfilm

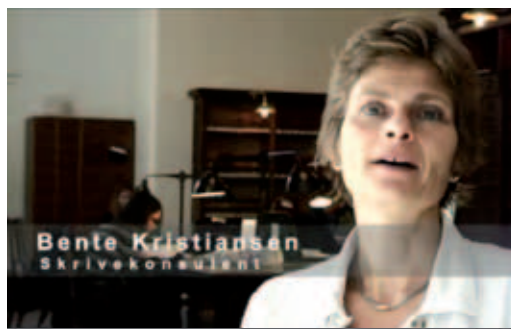
JOHAN OLSEN

OLE FOGH KIRKEBY

BENTE KRISTIANSEN

LYKKE FRIIS

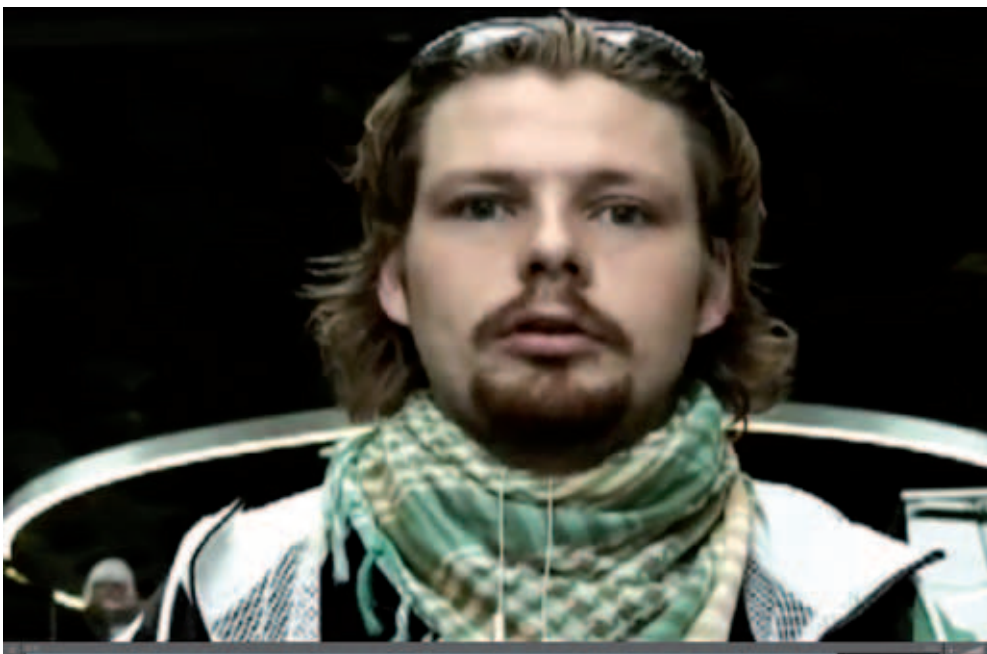

BJØRN LOMBORG

PETER LUND MADSEN

PROJEKTET LEVENDE BILLEDER

De 8 video-spots er resultat af fællesprojektet "Levende Billeder", der har haft til formål at se nærmere på bibliotekernes muligheder for at bruge korte, fokuserede videospots med lyd til markedsføring på Internettet.

I projektet deltog CBS Bibliotek, Aalborg Universitetsbibliotek, Det Kongelige Bibliotek og ASB Bibliotek i Århus. Projektperioden løb over 2008 og finansieringen skete primært via Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF).

Yderligere information om projektet "Levende Billeder" kan findes på sitet <http://bibfilm.dk/>. Her vil alt baggrundsmaterialet omkring projektet være placeret. Eller kontakt projektleder Søren Madsen (CBS) på e-mail/IM MSN: sm.lib@cbs.dk, direkte tlf.: 3815 3721 eller via Skype: sm.lib

Snapshots fra videos

PROJEKTGRUPPEN PLANLÆGGER AT FØLGE OP PÅ PROJEKTETS UDBREDELSE OG VIL PUBLICERE EN ARTIKEL I DF REVY, NÅR FILMENE HAR HAFT DERES LIV PÅ NETTET I 1/2-1 ÅRS TID

OPEN ACCESS DAG PÅ CBS

Repository Manager Netværks workshop og Executive seminar on Open Access

I forbindelse med afrapporteringen på DEFF projektet "Offentlig adgang til dansk forskning" bliver tirsdag den 31. marts 2009 en dag i Open Access' navn.

To efter hinanden følgende arrangementer om Open Access vil blive afholdt i Kilen på Copenhagen Business School.

Repository Manager Netværks workshop

En workshop for dig der arbejder med eller er interesseret i Open Access, selvarkivering, Institutional Repositories og forskningsdatabaser.

Her er mulighed for at høre interessante oplæg om bl.a. copyrights og mulighed for at dele erfaringen og få et netværk til andre, der har samme udfordringer, som dig selv.

- Hør bl.a. Thomas Riis, Professor in intellectual property law, CBS and Legal project lead, Creative Commons Denmark
- Bill Hubbard, Manager of Sherpa, UK
- Afrapportering fra DEFF projektet Offentlig adgang til Dansk Forskning

Executive Seminar on Open Access. Competing in the Global Knowledge Economy: Do we go for Open Access to Danish Research?

Et seminar for dig der er involveret publiceringspolitik for institutioner, forskningsråd eller på nationalt niveau.

- Hør bl.a. Dr. Sijbolt Noorda, President of the Association of Dutch Research Universities, NL and Chair of the EUA Open Access Workgroup
- Dr. Alma Swan, Director of Key Perspectives Ltd, UK
- Præsentation af Videnskabsministeriets OA politik.

Web site og tilmelding: www.open-access.dk/openaccess_dag

Info om DEFF projektet "Offentlig adgang til dansk forskning" kan findes her: <https://infoshare.dtv.dk/twiki/bin/view/OAselvarkivering/WebHome>

DF Kalenderen

Yderligere oplysninger om Danmarks Forskningsbiblioteksforenings arrangementer kan hentes på foreningens hjemmeside www.dfdf.dk

DF ARRANGEMENTER

Årsmøde 2009

16. - 17. september 2009

Programmet foreligger i løbet af foråret 2009

FORA ARRANGEMENTER

Forum for Registrering

Vinkler på Digitalisering – metadata, registrering, formidling og adgang

Temadag. Middelfart Bibliotek, KulturØen

26. februar 2009

Middelfart

Forum for Fjernlån

Fjernlånskonference.

Årets fjernlånskonference holdes på Hindsgavl Slot ved Middelfart.

28. - 29. maj 2009

Forum for Brugeruddannelse

Library Education: Wired.

Sommerskole i samarbejde med NordinfoLit.

08. - 12. juni 2009

Nymindesgab

DF
Revy Kort nyt

Ny dansk PURE portal

Mandag den 19. januar 2009 åbnede forskningsdatabasen
READ – Research in Architecture & Design på www.re-ad.dk.

READ er etableret i samarbejde mellem de fire arkitekt- og designskoler: Kunstakademiets Arkitektskole, Arkitektskolen Aarhus, Danmarks Designskole og Designskolen Kolding.

READ giver overblik over skolernes forskning: Find forskningsprojekter, publicering og aktiviteter - og detaljerede oplysninger om forskerne bag projekterne. Du kan søge på tværs af de fire institutioner eller finde information om skolernes egen forskning på de fire undersider på portalen. READ er en direkte vej til viden om forskning i arkitektur og design i Danmark.

READ er udviklet på en PURE platform med en samlet støtte fra DEFF på 100.000 kr.

Oplysninger om projektet

Projektleder Gitte Lunde Jørgensen
Kunstakademiets Arkitektskoles Bibliotek
Telefon: +45 32 68 68 05
E-mail: gitte.jorgensen@karch.dk

Nye medlemmer

Marie Mærsk Deuleran	Det Kongelige Bibliotek
Rune Kurdahl	Det Kongelige Bibliotek, Københavns Universitetsbibliotek
Jan Erik Hansen	Københavns Universitetsbibliotek
Guri Frenning	Syddansk Universitetsbibliotek
Jesper Boserup Thestrup	Statsbiblioteket
Annette Vester	Institut for Psykologi
Marc Sales	Det Juridiske Fakultets Bibliotek
Chris Madsen	Det Juridiske Fakultets Bibliotek
Bo Søgaard Jensen	Det Juridiske Fakultets Bibliotek
Dorte Thuesen	Styrelsen for Bibliotek og Medier

MARTS 12.

Kunstakademiets Arkitektskole, København

Konference om Forskningsstrategi

www.survey-xact.dk/answer?key=PSRZU5JRFRCJ

MARTS 31.

CBS, København

Repository Manager. Seminar & workshop

Se programet på side 25 i dette nr.

MARTS/APRIL 30.3. - 1.4.

Arlington, VA USA

Creating tomorrow: Spreading ideas & Learning. Computers in Libraries 2009.

www.infotoday.com/cil2009/

APRIL 02.

DB, København

Visioner for forskningsbibliotekernes fremtid. Temadag.

www.db.dk/kurser/temadage/f2009/visioner.asp

APRIL 06. - 09.

Toulouse, Frankrig

The 31st European Conference on Information Retrieval.

<http://ecir09.irit.fr/access.php>

APRIL 19.

Haag, Holland

Curating Research 2009. A workshop on long-term digital preservation.

www.kb.nl/hrd/congressen/curatingresearch2009/index-en.html

MAJ 07. - 08.

Vienna, Østrig

A Library Policy for Europe. EBLIDA

Annual Council Meeting and International Conference.

www.eblida.org/

MAJ 18. - 21.

Atlanta, GA USA

4th International Conference on Open Repositories (OR 2009).

<http://or09.library.gatech.edu/>

MAJ 25 - 30

Dubrovnik og Zadar, Kroatien

Libraries in the Digital Age (LIDA)

www.ffos.hr/lida/

MAJ 28. - 29.

Hindsgavl, Middelfart

Fjernlånskonference. Fora for Fjernlån.

Program følger.

www.dfd.dk

JUNI 08. - 12.

Nymindesgab

Biblioteksstøttet læring med strøm på.

NordInfolits Sommerskole 2009. Program følger.

JUNI 9.

København

DEFF årsmøde

www.bibliotekogmedier.dk/nyheder/

JUNI 10. - 13

Pittsburg, PA USA

ETD 2009. 12th International symposium on Electronic Theses and Dissertations.

www.library.pitt.edu/etd2009/

JUNI 17. - 19.

Geneve, Schweiz

OAI6 workshop on innovations in Scholarly Communication.

www.unige.ch/workshop/oai6

JUNI/JULI 29.6 - 03.7.

Stockholm, Sverige

EBLIP5. The 5th International Evidence Based Library and Information Practice Conference.

<http://blogs.kib.ki.se/eblip5/>

JUNI/JULI 30. - 03.

Toulouse, Frankrig

38th LIBER Annual General Conference.

www.libereurope.eu/node/170

AUGUST 18. - 20.

Bologna, Italien

Moving In, Moving Up, and Moving On: Strategies for Regenerating the Library and Information Profession.

IFLA Satellite Conference.

<http://wordpress.com/tag/professional-associations/>

AUGUST 23. - 27.

Milano, Italien

"Libraries create futures: building on cultural heritage". 75th IFLA General Conference and Council.

www.ifla.org/IV/ifla75

SEPTEMBER 16. -17.

Kolding

Årsmøde 2009

Danmarks Forskningsbiblioteksforening

Programmet foreligger i løbet af foråret 2009

www.dfd.dk

OKTOBER 20. - 22.

Hannover, Tyskland

11th ILDS conference. Strategic Alliances

and Partnerships in Interlending and Document Supply

www.ilds2009.eu/en/

2010**AUGUST**

Brisbane, Australien

Engaging, Embracing, Empowering.

76th IFLA General Conference and Council.

www.ifla.org/IV/ifla76/index.htm

Fra Baglinjen

Har bibliotekssektoren behov for en uddannelse mere?

Syddansk Universitet søger akkreditering af uddannelsen Bachelor i Bibliotekskundskab og Videnskommunikation. Universitetet handler på baggrund af henvendelser fra folkebiblioteker, som imødeser, at Biblioteksskolen vil have vanskeligheder med at opfylde folkebibliotekssektorens ansættelsesbehov i den nærmeste fremtid.

Bibliotekerne generelt er under forandring og efterspørger såvel bachelorer som kandidater, gerne med supplerende fag. Den stigende akademisering, det generelle løft af uddannelsesniveau og nye opgaver betyder, at kravene til medarbejdernes uddannelse forandres og skærpes.

Et brændende emne for de bibliotekspolitiske organisationer har længe været manglende rekruttering til faget. Emnet har været det gennemgående frustrationspunkt på dagsordenen i Biblioteksrapporten de senere år. Hvad skal der til for at få flere til at vælge biblioteket som levevej? Hvorfor taber Biblioteksskolen i kampen om studerende?

En universitetsbaseret uddannelse har i forhold til rekruttering af nye studerende den styrke at være et tilbud til de studerende, som tænder på en studiebeskrivelse, men endnu ikke kan identificere sig med jobtitel eller jobområde. På universiteter LÆSER man et fag. Fokus i studieforløbet er på faget og målet er at blive uddannet. Den studerende danner sin identitet i løbet af uddannelsen i et søgende samspil og under daglige påvirkninger fra universitetsmiljøets mange fag. Jobvalg og kar-

riere spiller først ind, når den studerende skal bringe uddannelse i spil eller er parat til at se sig selv i et job.

Rekrutteringen til Biblioteksskolen afspejler derimod det antal studieberedte, som allerede ved valg af studie identificerer sig med bibliotekarrollen eller har en klarere opfattelse af, hvad uddannelsen skal bruges til.

Derfor er uddannelsen på Syddansk Universitet nødvendig, interessant og et væsentligt led i fødekæden. At uddannelsen også vil opfange studerende, som skifter fag undervejs, er en styrkelse af rekrutteringen til biblioteksuddannelserne, idet den studerende mentalt nemmere skifter studieretning end uddannelsesinstitution.

Konkurrence er et gode. Den skærper indsatsen og kan inspirere til nyttige revisioner af eksisterende tænkning og praksis. En gennemgående, årelang frustration og kilde til bekymring er Biblioteksskolens manglede viden om og fokus på forskningsbiblioteker. Vi fylder meget lidt, hvis omverdensanalysen for 2007-10 skal tages for pålydende. Trods Danmarks Forskningsbiblioteksforenings aktive deltagelse i skolens erhvervsdage, når vi er indbudt, samt alle udvalg, som vi har fået tilbudt plads i, har den afsmittende effekt været ringe. Den diffuse opfattelse bekræftes af professor Birger Hjørlands indlæg på Vinterinternatet 2009, hvor han forfægtede synspunktet, at biblioteksvidenskab er folkebiblioteksrelevant, mens informationsvidenskab er forskning. Det er sådan, skolen har valgt at definere disciplinerne og deraf det enøjede fokus. Hvordan skolen vil matche kompetencekravene fra forsknings- og uddannel-

sesbibliotekerne, mangler vi stadig de konkrete svar på. Det kan undre, at skolen ikke for længst har taget forskningsbibliotekerne som aftagere alvorligt, men har fastholdt at bibliotekssektoren er ensidigt kulturel trods fag-, uddannelses- og forskningsbibliotekernes forankring i et bredt funderet felt af uddannelses-, videnskabs- og styrelsesinstitutioner.

Det lover godt for fremtiden, at skolen planlægger workshops om forskningsbiblioteker, men det afhjælper ikke den medarbejdermangel, hele bibliotekssektoren står overfor.

Så derfor: Bachelor i Bibliotekskundskab og Videnskommunikation på Syddansk Universitet, JA TAK!

Eli Greve, SDUB

Næstformand

Danmarks Forskningsbiblioteksforening